നിരാകരണ പത്രം

പ്രാദേശിക ഭാഷയിൽ വിവർത്തനം ചെയ്ത വിധിന്യായം നിർമ്മിത ബുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിത വിവർത്തന ഉപകരണത്തിന്റെ സഹായത്താടെ കേരള ഹൈക്കോടതിയിലെ ഐ.റ്റി. ഡയറക്ടറേറ്റ് സാധൂകരിച്ചിട്ടുള്ളതാകുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, ഇതിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തിൽ ആശയപരമായോ സാംഗത്യപരമായോ വ്യാകരണപരമായോ ആഖ്യാനപരമായോ തെറ്റുകൾ കടന്നു കൂടാൻ സാധ്യതയുള്ളതാണ്. ഈ തർജ്ജമ കേവലം വ്യവഹാര കക്ഷികളുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പൊതുവായ അറിവിലേക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടി മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഔദ്യോഗികവും പ്രായോഗികവുമായ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങൾക്കും വിധിന്യായം നിർവഹണ നടപ്പാക്കലുകൾക്കും പ്രസ്തുത വിധിന്യായത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പ് ആധികാരികവും അന്തിമവും ആയിരിക്കും.

ഹാജി അബ്ദുൾ ഗാനി ഖാനും മറ്റുള്ളവരും.

v.

യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യയും മറ്റുള്ളവരും.

(2022-ലെ റിട്ട് പെറ്റീഷൻ (സിവിൽ) നം. 237)

ഫെബ്രുവരി **13, 2023**

[ജസ്റ്റിസ് സഞ്ജയ് കിഷൻ കൗൾ, ജസ്റ്റിസ് അഭയ് എസ്. ഓഖ]

ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടന- *170, 239*-എ എന്നീ അനുച്ഛേദങ്ങൾ-*2019*-ലെ ജമ്മു കാശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമം-*13*-ാം വകുപ്പ്- "സംസ്ഥാന നിയമസഭ" എന്ന പേരിൽ ഭരണഘടനയുടെ ആറാം ഭാഗത്തിലെ മൂന്നാം അധ്യായത്തിന്റെ ഭാഗമായ *170*-ാം അനുച്ഛേദം - കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിൽ *170*-ാം അനുച്ഛേദത്തിന്റെ പ്രയോഗക്ഷമത സംബന്ധിച്ച പ്രശ്നം-വിധി: കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന്റെ നിയമസഭയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, *170*-ാം അനുച്ഛേദം എന്നത് സംസ്ഥാന നിയമസഭയുമായി മാത്രം ബന്ധപ്പെട്ട നാലാം ഭാഗത്തിന്റെ മൂന്നാം അധ്യായത്തിന്റെ ഭാഗമായതിനാൽ ബാധകമാകില്ല- കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെ നിയമനിർമ്മാണ സഭകൾക്ക് ഇത് ബാധകമല്ല-കാരണം, ബന്ധപ്പെട്ട കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെ നിയമസഭകളെ നിയന്ത്രിക്കുന്നത് പാർലമെന്റ് *239*-എ അനുച്ഛേദം അനുസരിച്ച് ഉണ്ടാക്കിയ നിയമപ്രകാരമായിരിക്കും, അല്ലാതെ നാലാം ഭാഗത്തിലെ മൂന്നാം അധ്യായത്തിലെ വ്യവസ്ഥകളിലൂടെയല്ല. - *2019* ഒക്ടോബർ *31* മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ *13*-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം *239*-എ അനുച്ഛേദം കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ബാധകമായി.

2002-ലെ *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* നിയമം- *9*-ാം വകുപ്പ്-ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമം, *2019-60*-ഉം *62*-ഉം വകുപ്പുകൾ-*2002*-ലെ *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം ജമ്മു കശ്മീർ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിനായി ഒരു *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* കമ്മീഷൻ രൂപീകരിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടിയും കമ്മീഷൻ ഏറ്റെടുത്ത അതിർത്തി നിർണ്ണയ പ്രയോഗവും-സീറ്റുകളുടെ പുനക്രമീകരണം-നിയമസാധുതയും സാധുതയും- വിധി: ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിന്റെ അഞ്ചാം ഭാഗം മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന-*62*-ാം വകുപ്പിലെ *(1)*-ാം ഉപവകുപ്പിലെ *(എ)* ഉപവാക്യം അനുസരിച്ച്, *2002*-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ *2019* ഒക്ടോബർ *31* മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന രീതിയിൽ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന്

ബാധകമാക്കി–*60*–ാം വകുപ്പിലെ *(1)*–ാം ഉപവകുപ്പ് പുതുതായി രൂപീകരിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെ *90* നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളായി വിഭജിക്കുന്നതും സംവരണം നൽകുന്നതും തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷൻ ഏറ്റെടുത്ത് നടത്തുമെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു – എന്നിരുന്നാലും, *2002*–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം പ്രകാരം ഒരു *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* കമ്മീഷൻ രൂപീകരിച്ചാൽ, *60*–ാം വകുപ്പിലെ *(1)*–ാം ഉപവകുപ്പിലെ *(എ)* മുതൽ *(സി)* വരെയുള്ള ഉപവാക്യങ്ങൾ വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്ന നടപടികൾ *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* കമ്മീഷൻ നടപ്പിലാക്കും എന്നതാണ് *62*–ാം വകുപ്പിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം– *62*–ാം വകുപ്പിലെ *(2)*–ാം ഉപവകുപ്പ് നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ പുനക്രമീകരണത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു – വീണ്ടും ക്രമീകരിക്കുക എന്നാൽ പുതുതായി രൂപീകരിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്ത് *90* നിയോജകമണ്ഡലങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുക എന്നാണ് *62*–ാം വകുപ്പിലെ *(2)*–ാം ഉപവകുപ്പ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നത്– അതിനാൽ, *62*–ാം വകുപ്പിന്റെ *(2)*–ാം ഉപവകുപ്പ് പരിഗണിക്കുന്ന പുനക്രമീകരണ പ്രക്രിയ *60*–ാം വകുപ്പിന്റെ *(1)*–ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* നടപടികളല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ല.

2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം–*9*–ാം വകുപ്പ് – *2019*–ലെ ജമ്മു കാശ്മീർ പുനസംഘടനാ നിയമം–*62*–ഉം *63*–ഉം വകുപ്പുകൾ–ജമ്മു കശ്മീർ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിനായുള്ള അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന്റെ ഘടന– *2011*–ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഏറ്റെടുത്ത നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം/പുനക്രമീകരണം– അതിനെ ചോദ്യം ചെയ്യുന്നു*:* ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ *62*–ാം വകുപ്പിലെ *(1)*–ാം ഉപവകുപ്പിലെ *(ബി)* ഉപവാക്യം അനുസരിച്ച്, *2002*–ലെ *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* നിയമത്തിലെ *9*–ാം വകുപ്പിലെ *(1)*–ാം ഉപവകുപ്പിൽ വരുന്ന *2001* എന്ന വർഷം *2011* ആയി വായിക്കേണ്ടതുണ്ട്–അതിനാൽ, *2011*–ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെ *90* നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളായി വിഭജിക്കുന്നതിനായി *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* കമ്മീഷൻ ഏറ്റെടുത്ത നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ *അതിർത്തി നിർണ്ണയ*/പുനക്രമീകരണം നടത്തുന്നതിൽ നിയമവിരുദ്ധമായി ഒന്നുമില്ല – *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* നിയമത്തിൽ വരുന്ന *'2001*–ൽ നടന്ന സെൻസസ്' എന്ന വാക്കുകളും കണക്കുകളും *'2011*–ൽ നടന്ന സെൻസസ്' ആയി കണക്കാക്കാമെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്തുകൊണ്ട് ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ *(1)*–ാം ഉപവകുപ്പിലെ *(ബി)* ഉപവാക്യം *2002*–ലെ *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* നിയമം ഭേദഗതി ചെയ്തു– കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ഇത് ബാധകമാക്കുന്നതിന്, *2002*–ലെ *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* നിയമത്തിന്റെ *9*–ാം വകുപ്പിലെ

(1)-ാം ഉപവകുപ്പിലെ *2001* വർഷത്തിന് ബദലായി *2011* മാറ്റിസ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട്, അതിനാൽ, ജനകീയ സഭയിലെ സീറ്റുകളുടെയും നിയമസഭയ്ക്ക് അനുവദിച്ച സീറ്റുകളുടെയും വിതരണം *2011*-ലെ സെൻസസിന്റെ കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പുനക്രമീകരിക്കേണ്ടതുണ്ട്, *2011*-ൽ നടന്ന സെൻസസിന്റെ കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അതിർത്തിനിർണ്ണയം നടത്തേണ്ടതുണ്ട്- *2011*-ലെ സെൻസസ് കണക്കുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കി പുനക്രമീകരണം/*അതിർത്തി നിർണ്ണയം* നടത്തിക്കഴിഞ്ഞാൽ, *2026*-ന് ശേഷം എടുക്കുന്ന ആദ്യ സെൻസസിന്റെ പ്രസക്തമായ കണക്കുകൾ ലഭ്യമാകുന്നതുവരെ അത് മരവിപ്പിക്കും എന്നതാണ് *63*-ാം വകുപ്പിന്റെ ഫലം- അതിനാൽ, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ സീറ്റുകളുടെ *അതിർത്തി നിർണ്ണയം*/പുനക്രമീകരണം നടപടി *2011*-ലെ സെൻസസിലെ കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* കമ്മീഷൻ നടത്തേണ്ടതുണ്ട് -*63*-ാം വകുപ്പ് കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, *2026*-ന് ശേഷം നടന്ന സെൻസസിൽ നിന്നുള്ള കണക്കുകൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതിനുശേഷം മാത്രമേ കൂടുതൽ പുനക്രമീകരണം നടത്താൻ കഴിയൂ.

2002-ലെ *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* നിയമം- *10(6)*, *10* എ എന്നീ വകുപ്പുകൾ-*2019*-ലെ ജമ്മു കാശ്മീർ പുനസംഘടനാ നിയമം-*62*-ാം വകുപ്പ്-ജമ്മു കാശ്മീർ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിനായി ഒരു *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* കമ്മീഷൻ രൂപീകരിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി - *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* നടപടി-*10(6)* വകുപ്പിന് കീഴിൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരിക്കുന്ന സമയപരിധി-നിർബന്ധമാണോ-വിധി: *2002*-ലെ നിയമത്തിലെ *10*-എ വകുപ്പ് തന്നെ, ചില സാഹചര്യങ്ങളിൽ ഒരു സംസ്ഥാനത്തെ *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* നടപടി മാറ്റിവയ്ക്കാൻ ബഹുമാനപ്പെട്ട രാഷ്ട്രപതിക്ക് അധികാരം നൽകുന്നു എന്നതിനാൽ *10*-ാം വകുപ്പിലെ *(6)*-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള *2008* ജൂലൈ *31*-ലെ സമയപരിധി പവിത്രമല്ലെന്ന് തന്നെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു- *2002*-ലെ *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* നിയമത്തിന്റെ *10*-ാം വകുപ്പിലെ *(6)*-ാം ഉപവകുപ്പ് "പരിശ്രമം" എന്ന വാക്ക് ഉപയോഗിക്കുന്നു - അതിനാൽ, *10*-ാം വകുപ്പിന്റെ *(6)*-ാം ഉപവകുപ്പിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള സമയപരിധി ഒരിക്കലും നിർബന്ധമാക്കാൻ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നില്ല - ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമം വഴി *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* നിയമത്തിന്റെ *2(എഫ്)* വകുപ്പ് ഭേദഗതി ചെയ്യുമ്പോൾ, അതിന് കീഴിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള കാലയളവ് വിപുലീകരിക്കുന്നതിനായി *10*-ാം വകുപ്പിലെ *(6)*-ാം ഉപവകുപ്പ് ഭേദഗതി ചെയ്തിട്ടില്ല - എന്നിരുന്നാലും, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ *62*-ാം വകുപ്പിലെ *(2)*, *(3)* എന്നീ ഉപവകുപ്പുകളിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്ന നിയമനിർമ്മാണസഭയുടെ ഉദ്ദേശ്യം വ്യക്തമാണ് - *2011*-ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ *62*-ാം വകുപ്പിലെ

(2), (3) എന്നീ ഉപവകുപ്പുകൾ അനുസരിച്ച് പുനക്രമീകരണം നടത്താനുള്ള ചുമതല *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* കമ്മീഷനെ ഏൽപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന വസ്തുത തന്നെ വ്യക്തമായി സൂചിപ്പിക്കുന്നത് കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന്റെ *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* കമ്മീഷനെ *2008* ജൂലൈ അവസാനത്തോടെ ഇത് പൂർത്തിയാക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത ബാധിക്കില്ലെന്ന് നിയമസഭ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നു എന്നാണ്–*62*–ാം വകുപ്പിലെ *(2),(3)* എന്നീ ഉപവകുപ്പുകളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ നിയമനിർമ്മാണസഭയുടെ ഉദ്ദേശ്യത്തിന് പ്രാബല്യം നൽകുന്ന രീതിയിലാണ് വ്യാഖ്യാനിക്കേണ്ടത്– *2002*–ലെ *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* നിയമത്തിന്റെ *10*–ാം വകുപ്പിലെ *(6)*–ാം ഉപവകുപ്പിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള സമയപരിധി ഭേദഗതി ചെയ്യുന്നതിൽ നിയമസഭ പരാജയപ്പെട്ടതിനാൽ, പുതുതായി സൃഷ്ടിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിനായി ഒരു *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* കമ്മീഷനെ നിയമിക്കാൻ കേന്ദ്ര സർക്കാരിന് അധികാരമില്ലെന്ന് വിധിക്കപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ *62*–ാം വകുപ്പിലെ വ്യവസ്ഥകൾ അസാധുവാകും.

2002–ലെ *അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം* –കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന്റെ *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* കമ്മീഷൻ – *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* കമ്മീഷൻ അധ്യക്ഷൻ – ചെയർപേഴ്സന്റെ നിയമന കാലാവധി – *2020* മാർച്ച് *6*–ലെ വിജ്ഞാപനം പ്രകാരം, ഈ കോടതിയുടെ വിരമിച്ച ജഡ്ജിയായിരുന്ന *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* കമ്മീഷൻ ചെയർപേഴ്സന്റെ നിയമനം ഒരു വർഷത്തേക്കായിരുന്നു–*2021* മാർച്ച് *3*–ലെ വിജ്ഞാപനത്തിലൂടെ, ഈ കാലയളവ് രണ്ട് വർഷത്തേക്ക് നീട്ടി–*2022* ഫെബ്രുവരി *21*–ലെ മൂന്നാമത്തെ അപവദിത വിജ്ഞാപനത്തിലൂടെ, ഈ രണ്ട് വർഷത്തെ കാലയളവ് രണ്ട് വർഷവും രണ്ട് മാസവുമായി നീട്ടി– വിധി: *അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീ*ഷൻ സ്ഥാപിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ, അതിർത്തി നിർണ്ണയം / പുനക്രമീകരണം ചുമതല പൂർത്തിയാകുന്നതുവരെ കേന്ദ്ര സർക്കാർ ചെയർപേഴ്സന്റെ നിയമന കാലയളവ് നീട്ടുന്നതിൽ തെറ്റൊന്നുമില്ല–*2002*–ലെ *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* നിയമം, ചെയർപേഴ്സന്റെ നിയമന കാലാവധിയെക്കുറിച്ച് മൗനം പാലിക്കുന്നു.

ഇന്ത്യയുടെ ഭരണഘടന–*3,4,239*–എ എന്നീ അനുച്ഛേദങ്ങൾ–നിലവിലുള്ള ഒരു സംസ്ഥാനത്തെ ഒന്നോ അതിലധികമോ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളായി പരിവർത്തനം ചെയ്യുക–പാർലമെന്റിന്റെ അധികാരം– *3, 4, 239* എ എന്നീ അനുച്ഛേദങ്ങളുടെ സംയുക്ത വായന – വിധി: പാർലമെന്റിന് നിലവിലുള്ള ഒരു സംസ്ഥാനത്തെ ഒന്നോ അതിലധികമോ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളാക്കി മാറ്റാൻ കഴിയും.

നിർവ്വഹണവും നടപടിക്രമവും–ഒരു നിയമത്തിന്റെ ഭരണഘടനാ സാധുത– അതിനെ ചോദ്യം ചെയ്യൽ–പ്രത്യേകമായി വാദിക്കേണ്ടതുണ്ട്– വിധി: ഒരു കക്ഷി ഒരു നിയമത്തിന്റെ ഭരണഘടനാ സാധുതയെ ചോദ്യം ചെയ്യാൻ ആഗ്രഹിക്കുമ്പോൾ, നിയമത്തിന്റെ സാധുതയെ ചോദ്യം ചെയ്യാൻ ആശ്രയിക്കുന്ന കാരണങ്ങൾ വിശദമായി വാദിക്കണം– വാദങ്ങളിൽ ചോദ്യം ചെയ്യലിന്റെ പ്രത്യേക കാരണങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്താതെ നിയമനിർമ്മാണസഭ നിർമ്മിച്ച നിയമത്തിൽ ഭരണഘടനാ കോടതികൾക്ക് ഇടപെടാൻ കഴിയില്ല–നിയമങ്ങളുടെ ഭരണഘടനാ സാധുതയുള്ളവയാണെന്ന് എല്ലായ്പ്പോഴും ഒരു അനുമാനമുണ്ട് എന്നതാണ് കാരണം–അത് ഭരണഘടനാ വിരുദ്ധമാണെന്ന് ആരോപിക്കുന്ന വ്യക്തിയുടെ മേലാണ് അത് തെളിയിക്കാനുള്ള ബാധ്യത–സാധുതയ്ക്കുള്ള വെല്ലുവിളി അന്തർലീനമാണെന്ന് വാദങ്ങളിൽ നിന്ന് ഒരു നിഗമനത്തിലെത്തിക്കൊണ്ട് മാത്രം യോഗ്യതയുള്ള നിയമനിർമ്മാണസഭ നിർമ്മിച്ച നിയമനിർമ്മാണത്തിൽ ഒരു ഭരണഘടനാ കോടതിക്ക് അധികം ചിന്തിക്കാതെ ഇടപെടാൻ കഴിയില്ല.

ചട്ടങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാനം–വിധി: ഒരു നിയമത്തെ അതിന്റെ ചില വ്യവസ്ഥകളെ അർത്ഥശൂന്യമാക്കുന്ന രീതിയിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കാൻ കഴിയില്ല–ഒരു നിയമത്തെ അത് പ്രായോഗികമാക്കുന്ന വിധത്തിലാണ് വ്യാഖ്യാനിക്കേണ്ടത്–

സിദ്ധാന്തങ്ങൾ/തത്ത്വങ്ങൾ–സമത്വം– അസമരായ രണ്ട് പേരെ സമരായി കണക്കാക്കാൻ കഴിയില്ല.

വാക്കുകളും ശൈലികളും – "എൻഡോവർ" എന്ന വാക്ക്– *2002*–ലെ *അതിർത്തി നിർണ്ണയ* നിയമത്തിന്റെ *10*–ാം വകുപ്പിലെ *(6)*–ാം ഉപവകുപ്പിലെ പ്രസ്തുത പദത്തിന്റെ ഉപയോഗം.

റിട്ട് ഹർജി തള്ളിക്കൊണ്ട് കോടതി ഇനിപ്പറയുന്നത് വിധിച്ചു.

വിധി: **1.** <u>"നിയമസഭകളുടെ ഘടന" എന്ന തലക്കെട്ടിലുള്ള **170**–ാം അനുച്ഛേദം കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ബാധകമാണ്.</u>

1.1. 170–ാം അനുച്ഛേദം "സംസ്ഥാന നിയമസഭ" എന്ന തലക്കെട്ടിൽ മൂന്നാം അധ്യായത്തിന്റെ ഭാഗമാണ്. സംസ്ഥാനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഭരണഘടനയുടെ ആറാം

ഭാഗത്തിലാണ് മൂന്നാം അധ്യായം ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളത്. 170–ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (3)–ാം ഉപവാക്യത്തിലെ രണ്ടാമത്തെ വ്യവസ്ഥയിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന വ്യവസ്ഥകളുടെ ലംഘനത്തിന് ഹർജിക്കാർ വളരെയധികം ഊന്നൽ നൽകിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, മേൽപ്പറഞ്ഞ അനുച്ഛേദം കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെ നിയമസഭകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതേയല്ല. ഭരണഘടനയുടെ എട്ടാം ഭാഗത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള 239–എ, 239–എ.എ എന്നീ അനുച്ഛേദങ്ങൾ ചില കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിൽ നിയമനിർമ്മാണസഭയായും മന്ത്രിസഭയായും പ്രവർത്തിക്കാൻ ഒരു സമിതി സൃഷ്ടിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട അനുച്ഛേദങ്ങളാണ്. [18–ാം ഖണ്ഡിക] [532 ബി–ഡി]

1.2 ആദ്യം നിലനിന്നിരുന്ന രീതിയിലെ 239–എ അനുച്ഛേദം, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ പുതുച്ചേരിക്ക് കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിന്റെ മന്ത്രിസഭയായോ അല്ലെങ്കിൽ നിയമനിർമ്മാണസഭയായോ അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടുമായോ പ്രവർത്തിക്കാൻ കഴിയുന്ന ഒരു സമിതി പാർലമെന്റിന് നിയമപ്രകാരം സൃഷ്ടിക്കാൻ കഴിയും എന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരുന്നു. 239–എ അനുച്ഛേദം പ്രകാരം കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിന്റെ നിയമനിർമ്മാണസഭയായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന അത്തരം ഒരു സമിതി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്നതോ ഭാഗികമായി നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യപ്പെടുന്നതോ ഭാഗികമായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്നതോ ആകാം. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 13–ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, 2019 ഒക്ടോബർ 31 മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന 239–എ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ബാധകമായി. 239–എ അനുച്ഛേദത്തിന്റെ (2)–ാം ഉപവാക്യത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതുപോലെ, 239–എ അനുച്ഛേദത്തിന്റെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന നിയമം 368–ാം അനുച്ഛേദത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യങ്ങൾക്കായി ഭരണഘടനയുടെ ഭേദഗതിയായി കണക്കാക്കില്ല. [18–ാം ഖണ്ഡിക] [532–ജി–എച്ച്; 533–എ–ബി]

1.3. 3,4,239–എ എന്നീ അനുച്ഛേദങ്ങളുടെ സംയുക്ത വായനയിൽ, ഇനിപ്പറയുന്നവ കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്:– (എ) പാർലമെന്റിന് ഒരു നിയമം നിർമ്മിക്കുന്നതിലൂടെ നിലവിലുള്ള ഒരു സംസ്ഥാനത്തെ ഒന്നോ അതിലധികമോ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളാക്കി പരിവർത്തനം ചെയ്യാൻ കഴിയും; (ബി) കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളായ പുതുച്ചേരി, ജമ്മു കശ്മീർ എന്നിവയ്ക്കായി നിയമനിർമ്മാണസഭ രൂപീകരിക്കാൻ പാർലമെന്റിന് നിയമപ്രകാരം അധികാരമുണ്ട്. അതനുസരിച്ച്, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 14–ാം വകുപ്പിലെ (2)–ാം ഉപവകുപ്പ് കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ഒരു നിയമസഭ ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു; കൂടാതെ (സി) കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളായ പുതുച്ചേരി, ജമ്മു കശ്മീർ

എന്നിവയ്ക്കായി നിയമനിർമ്മാണസഭ രൂപീകരിച്ചുകൊണ്ട് പാർലമെന്റ് നിർമ്മിക്കുന്ന നിയമത്തിന് ഭരണഘടനയുടെ ചില ഭാഗങ്ങൾ ഭേദഗതി ചെയ്യുന്ന ഫലമുണ്ടെങ്കിൽപ്പോലും, അത് 368–ാം അനുച്ഛേദത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യങ്ങൾക്കായി ഭരണഘടനയുടെ ഭേദഗതിയായി കണക്കാക്കില്ല. [19–ാം ഖണ്ഡിക] [533–ബി–ഇ]

1.4. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമസഭയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, 170–ാം അനുച്ഛേദത്തിന്റെ പ്രയോഗമുണ്ടാകില്ല, കാരണം സംസ്ഥാന നിയമസഭയെ മാത്രം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന നാലാം ഭാഗത്തിന്റെ മൂന്നാം അധ്യായത്തിന്റെ ഭാഗമാണ് അത്. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെ നിയമനിർമ്മാണ സഭകൾക്ക് ഇത് ബാധകമല്ല.കാരണം, ബന്ധപ്പെട്ട കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെ നിയമസഭകൾ ഭരിക്കപ്പെടുന്നത് പാർലമെന്റ് 239–എ അനുച്ഛേദം അനുസരിച്ച് ഉണ്ടാക്കിയ നിയമപ്രകാരമായിരിക്കും, അല്ലാതെ ആറാം ഭാഗത്തിലെ മൂന്നാം അധ്യായത്തിലെ വ്യവസ്ഥകളിലൂടെയല്ല. 170–ാം അനുച്ഛേദം കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമനിർമ്മാണസഭയ്ക്ക് ബാധകമല്ലാത്തതിനാൽ, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ ചില വ്യവസ്ഥകളും അതിന് കീഴിൽ സ്വീകരിച്ച നടപടികളും 170–ാം അനുച്ഛേദത്തിനും പ്രത്യേകിച്ച് (3)–ാം ഉപവ്യവസ്ഥയ്ക്കും വിരുദ്ധമാണെന്ന വാദത്തിന്റെ പ്രധാന ഊന്നൽ അതിനാൽ വ്യക്തമായി തെറ്റിദ്ധരിക്കപ്പെട്ടതും നിരസിക്കാൻ അർഹവുമാണ്. [23–ാം ഖണ്ഡിക] [534–ഡി–എഫ്]

<u>കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമസഭ മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ പ്രശ്നം.</u>

2.1. അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ സ്ഥാപിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട രണ്ട് നിയമനിർമ്മാണങ്ങൾ നേരത്തെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ആദ്യത്തേത് 1962–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ നിയമവും രണ്ടാമത്തേത് 1972–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമവുമായിരുന്നു. രണ്ട് നിയമങ്ങളിലും ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള സംസ്ഥാനത്തിന്റെ നിർവചനം ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തെ പ്രത്യേകമായി ഒഴിവാക്കിയതിനാൽ ഈ രണ്ട് നിയമങ്ങളും ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന് ബാധകമല്ല. 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലും ഇത് തന്നെയാണ് സ്ഥിതി. ജമ്മു കശ്മീർ ആർ.പി നിയമത്തിലെ 3–ാം വകുപ്പ്, അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ സ്ഥാപിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത വ്യക്തമാക്കുന്നു, അത് അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ നിയമസഭയിലെ സീറ്റുകൾ ഏക അംഗ പ്രാദേശിക നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളിലേക്ക് വിതരണം ചെയ്യുമെന്നും 3–ാം വകുപ്പിലെ (2)–ാം

ഉപവകുപ്പിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന വിവിധ ഘടകങ്ങൾ കണക്കിലെടുത്ത് അവയുടെ പരിധി നിശ്ചയിക്കുമെന്നും വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. ജമ്മു കശ്മീർ ആർ.പി നിയമത്തിലെ 4-ബി വകുപ്പ്, മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം സംബന്ധിച്ച് ഒരു ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കാനും അത് പ്രസിദ്ധീകരിക്കാനും അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷനോട് നിർദ്ദേശിച്ച് വ്യവസ്ഥ ചെയ്തു. വാസ്തവത്തിൽ, ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന് ബാധകമായ 1995-ലെ നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചു. [24-ാം ഖണ്ഡിക] [534-ജി-എച്ച്; 535-എ-ബി]

2.2. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 14-ാം വകുപ്പിലെ (5)-ാം ഉപവകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, 1995-ലെ മേൽപ്പറഞ്ഞ അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവ് അതിന്റെ മൂന്നാം പട്ടികയിൽ നൽകിയിരിക്കുന്നതുപോലെ ഭേദഗതി ചെയ്തു. 14-ാം വകുപ്പിലെ (3)-ാം ഉപവകുപ്പിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള മൊത്തം 107 നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളിൽ നിലവിലുള്ള 83 മണ്ഡലങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് 1995-ലെ മേൽപ്പറഞ്ഞ അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവ് പ്രകാരം നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം സംബന്ധിച്ച ഭേദഗതികളുടെ വിശദാംശങ്ങൾ മൂന്നാം പട്ടികയിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. പാകിസ്ഥാൻ അധിനിവേശ പ്രദേശത്ത് ഉൾപ്പെടുന്ന 24 നിയോജകമണ്ഡലങ്ങൾ വ്യക്തമായും അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവിന്റെ പരിധിയിൽ വന്നില്ല. അങ്ങനെ, 14-ാം വകുപ്പിലെ (5)-ാം ഉപവകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമസഭയുടെ 83 നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയിക്കുന്ന മൂന്നാം പട്ടികയുടെ രൂപത്തിൽ അതിർത്തി നിർണ്ണയം ഉൾപ്പെടുത്തി. [25-ാം ഖണ്ഡിക] [535-ഡി-എഫ്]

2.3. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിന്റെ അഞ്ചാം ഭാഗം നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു. 62-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പിലെ (എ) ഉപവാക്യം അനുസരിച്ച്, 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ 2019 ഒക്ടോബർ 31 മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന രീതിയിൽ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ബാധകമാക്കി. [26-ാം ഖണ്ഡിക] [535-എഫ്-ജി]

2.4. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെ 83 നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമപ്രകാരം നടത്തിയതാണ്, കൂടാതെ, 14-ാം വകുപ്പിലെ (5)-ാം ഉപവകുപ്പിൽ നൽകിയിരിക്കുന്നതുപോലെ മൂന്നാം പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. 60-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെ

നിയമസഭയിലെ മൊത്തം സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം 107-ൽ നിന്ന് 114 ആയി ഉയർത്തേണ്ടതുണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങനെ, പാകിസ്ഥാൻ അധിനിവേശ പ്രദേശങ്ങളിൽ നിന്ന് 24 സീറ്റുകൾ ഒഴിവാക്കിക്കൊണ്ട്, സീറ്റുകൾ 83-ൽ നിന്ന് 90 ആയി ഉയർത്തുക എന്നതായിരുന്നു തീരുമാനം. മേൽപ്പറഞ്ഞ സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന്, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെ 90 നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളായി വിഭജിക്കുന്നതിനും പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗക്കാർക്കായി നീക്കിവയ്ക്കേണ്ട സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനും അതിർത്തി നിർണ്ണയം നടത്തേണ്ടതുണ്ട്. 60-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷന് മേൽപ്പറഞ്ഞ അതിർത്തി നിർണ്ണയം നടത്താം എന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, പിൻഗാമിയായ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ 60-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളെ നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളായി പുനക്രമീകരിക്കുന്നത് ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമം ഭേദഗതി ചെയ്ത 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം പ്രകാരം രൂപീകരിക്കുന്ന അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ നടത്തുമെന്ന് 62-ാം വകുപ്പിലെ (2)-ാം ഉപവകുപ്പ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. പുതുതായി രൂപീകരിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെ 90 നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളായി വിഭജിക്കുന്നതും സംവരണം നൽകുന്നതും തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷന് ഏറ്റെടുക്കാമെന്ന് 60-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം പ്രകാരം ഒരു അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ രൂപീകരിക്കുകയാണെങ്കിൽ, 60-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പിലെ (എ) മുതൽ (സി) വരെയുള്ള ഉപവാക്യങ്ങൾ നൽകുന്ന നടപടി അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ നടപ്പിലാക്കും എന്നതാണ് 62-ാം വകുപ്പിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം. എന്നിരുന്നാലും, 62-ാം വകുപ്പിലെ (2)-ാം ഉപവകുപ്പ് നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ പുനക്രമീകരണത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. എന്നാൽ, 62-ാം വകുപ്പിലെ (2)-ാം ഉപവകുപ്പിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം, പുനക്രമീകരണം എന്നാൽ അർത്ഥമാക്കുന്നത് പുതുതായി രൂപീകരിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്ത് 90 നിയോജകമണ്ഡലങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുക എന്നതാണ് എന്നാണ്. അതിനാൽ, 62-ാം വകുപ്പിലെ (2)-ാം ഉപവകുപ്പ് അനുശാസിക്കുന്ന പുനക്രമീകരണ പ്രക്രിയ, 60-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള അതിർത്തി നിർണ്ണയ നടപടിയല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ല. [27-ാം ഖണ്ഡിക] [539-എ-എഫ്]

2.5 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പുനക്രമീകരണം എന്താണെന്ന് സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പിലെ (ബി) ഉപവാക്യം അനുസരിച്ച്, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമസഭയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് 2001 എന്ന വർഷം 2011 ആയി

മാറ്റിസ്ഥാപിക്കപ്പെടുന്നു. 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 9-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം, അതിർത്തി നിർണ്ണയ നടപടി നടത്തുന്നതിനുള്ള ഒരു പ്രത്യേക അധികാരം അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന് നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പിലെ (ബി) ഉപവാക്യം അനുസരിച്ച്, 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 9-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന 2001 വർഷം 2011 ആയി വായിക്കേണ്ടതുണ്ട്. അതിനാൽ, 2011-ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മുൻ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം നേരത്തെ നടത്തിയിരുന്നില്ല എന്നതിനാൽ 2020 മാർച്ച് 6-ലെ ഉത്തരവിന് കീഴിൽ സ്ഥാപിതമായ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന് 2011-ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അതിർത്തി നിർണ്ണയം അല്ലെങ്കിൽ പുനക്രമീകരണം നടത്തേണ്ടിവന്നു. മുകളിൽ പറഞ്ഞ കാരണങ്ങളാൽ, 2011-ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെ 90 നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളായി വിഭജിക്കുന്നതിനായി അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ ഏറ്റെടുത്ത നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം/പുനക്രമീകരണം നടത്തുന്നതിൽ നിയമവിരുദ്ധമായി ഒന്നുമില്ല. [28-ഉം 29-ഉം ഖണ്ഡികകൾ] [539-ജി; 540-ഡി-ഇ; 541-എഫ്-എച്ച്; 542 എ]

2.6 1950-ലെ ആർ.പി നിയമത്തിന്റെ ആദ്യ പട്ടികയിൽ, പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗക്കാർക്ക് സംവരണം ഇല്ലാതെ മുൻ ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന് മൊത്തം 6 സീറ്റുകൾ അനുവദിച്ചിരുന്നു. മുൻ സംസ്ഥാനത്തിന് അനുവദിച്ച 6 സീറ്റുകളിൽ 5 എണ്ണം കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിനും ഒന്ന് കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ലഡാക്കിനും അനുവദിക്കുമെന്ന് ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 10-ാം വകുപ്പ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. അങ്ങനെയാണ് 1976-ലെ പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവ്, മേൽപ്പറഞ്ഞ നിയമത്തിന്റെ രണ്ടാം പട്ടികയിൽ നൽകിയിരിക്കുന്നതുപോലെ ഭേദഗതി ചെയ്തതായി 11-ാം വകുപ്പ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നത്. അങ്ങനെ, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ അഞ്ച് പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെയും കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ലഡാക്കിലെ ഒരു നിയോജകമണ്ഡലത്തിന്റെയും അതിർത്തി നിർണ്ണയം രണ്ടാം പട്ടികയിൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന 11-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം നടത്തുകയുണ്ടായി. [30-ാം ഖണ്ഡിക] [542-ബി-ഡി]

2.7 ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 60–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പിലെ (സി) ഉപവാക്യം , നിയമസഭയുടെ സീറ്റുകളുടെ എണ്ണത്തിലെ വർദ്ധനവ് കണക്കിലെടുത്ത്, ഓരോ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെയും പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ പരിധിയിലെ ക്രമീകരണങ്ങളും വ്യാപ്തിയുടെ വിവരണവും തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷന് തീരുമാനിക്കാമെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. പിൻഗാമികളായ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെ 11–ാം വകുപ്പിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളെ പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളായി പുനക്രമീകരിക്കുന്നത് അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ നടപ്പാക്കുമെന്ന് 62–ാം വകുപ്പിലെ (3)–ാം ഉപവകുപ്പ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. 62–ാം വകുപ്പിലെ (3)–ാം ഉപവകുപ്പിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന പുനക്രമീകരണം, 60–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പിൽ നൽകിയിരിക്കുന്നതുപോലെ അതിർത്തികളുടെ ക്രമീകരണവും പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ വ്യാപ്തിയെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരണവുമാണ്. നിയമസഭയിലെ 90 നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ പുനക്രമീകരണം/അതിർത്തി നിർണ്ണയം ആവശ്യമായി വന്നതിന്റെ ഫലമായാണ് ഇത് ആവശ്യമായി വന്നത്. അതിനാൽ, അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ ഏറ്റെടുത്ത കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം/പുനക്രമീകരണത്തെ സംബന്ധിച്ച് നിയമവിരുദ്ധതയില്ല. [31–ാം ഖണ്ഡിക] [542–ഇ–ജി]

2020 മാർച്ച് **6**–ലെ വിജ്ഞാപനത്തിലൂടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന്റെ നിയമനത്തിന്റെ നിയമസാധുത

3.1. അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ രൂപീകരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള 2020 മാർച്ച് 6–ലെ വിവാദ വിജ്ഞാപനത്തിൽ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമസഭയുടെയും പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെയും അതിർത്തി നിർണ്ണയം നടപ്പിലാക്കാൻ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ ആവശ്യപ്പെടുമ്പോൾ, 62–ാം വകുപ്പിലെ (2),(3) എന്നീ ഉപവകുപ്പുകളിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള പുനക്രമീകരണത്തെ ഇത് സൂചിപ്പിക്കുന്നു, അവ നിയമസഭയിലെ അംഗത്വം 83–ൽ നിന്ന് 90 ആയി വർദ്ധിപ്പിച്ചത് കാരണം 60–ാം വകുപ്പിന്റെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പ് വിഭാവനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന അതിർത്തി നിർണ്ണയ നടപടി അല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ല. കൂടാതെ, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പിലെ (ബി) ഉപവാക്യം മുഖേന ഭേദഗതി ചെയ്തതുപോലെയുള്ള 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 4–ാം വകുപ്പ്, 9–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പ് എന്നിവ പ്രകാരം 2011–ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ

പുനക്രമീകരണം നടത്തേണ്ടത് ആവശ്യമായിരുന്നു. [32–ാം ഖണ്ഡിക] [542–എച്ച്; 544–എ–സി]

3.2. 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം ഒരു അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ മാത്രം രൂപീകരിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ച് ആലോചിക്കുന്നുള്ളൂ, ഒന്നിലധികം ആലോചിക്കുന്നില്ല. 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം 2019 ഒക്ടോബർ 31 മുതൽ ജമ്മു കാശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന് ആദ്യമായി ബാധകമാക്കി. 1962–ലെയും 1972–ലെയും അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമങ്ങൾ പോലും ജമ്മു കാശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന് ബാധകമല്ലായിരുന്നു. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ബാധകമാക്കുക മാത്രമല്ല, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ നിയമസഭയിലെയും പാർലമെന്റിലെയും നിയോജകമണ്ഡലങ്ങൾ പുനക്രമീകരിക്കുന്നതിനുള്ള നിർബന്ധിത കടമയും 62–ാം വകുപ്പിലെ (2), (3) എന്നീ ഉപവകുപ്പുകൾ എന്നിവ വഴി അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷനെ ഏൽപ്പിച്ചു. 2019 ഒക്ടോബർ 31 വരെ, 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം പ്രകാരം സംസ്ഥാന/കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല, കാരണം മേൽപ്പറഞ്ഞ നിയമം അതുവരെ ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന് ബാധകമല്ലായിരുന്നു. [33–ാം ഖണ്ഡിക] [544–ഡി–ഇ]

3.3 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 10–ാം വകുപ്പിലെ (6)–ാം ഉപവകുപ്പ് "എൻഡേവർ" എന്ന വാക്ക് ഉപയോഗിക്കുന്നു. 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 10–എ വകുപ്പ് തന്നെ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്, ചില സാഹചര്യങ്ങളിൽ ഒരു സംസ്ഥാനത്തെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നടപടി മാറ്റിവയ്ക്കാൻ ബഹുമാനപ്പെട്ട രാഷ്ട്രപതിക്ക് അധികാരം നൽകുന്നതിനാൽ 10–ാം വകുപ്പിലെ (6)–ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള 2008 ജൂലൈ 31–ലെ സമയപരിധി പവിത്രമല്ലെന്നാണ്. അതിനാൽ, 10–ാം വകുപ്പിലെ (6)–ാം ഉപവകുപ്പിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള സമയപരിധി ഒരിക്കലും നിർബന്ധമാക്കാൻ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നില്ല. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമം വഴി അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 2(എഫ്) വകുപ്പ് ഭേദഗതി ചെയ്യുമ്പോൾ, 10–ാം വകുപ്പിലെ (6)–ാം ഉപവകുപ്പ് അതിന് കീഴിൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന കാലയളവ് വിപുലീകരിക്കുന്നതിനായി ഭേദഗതി ചെയ്തിട്ടില്ല. എന്നിരുന്നാലും, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62–ാം വകുപ്പിലെ (2), (3) എന്നീ ഉപവകുപ്പുകളിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്ന നിയമസഭയുടെ ഉദ്ദേശ്യം സുവ്യക്തമാണ്. 2011–ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ 62–ാം വകുപ്പിലെ (2),(3) എന്നീ

ഉപവകുപ്പുകൾ അനുസരിച്ച് പുനക്രമീകരണം നടത്താനുള്ള ചുമതല അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷനെ ഏൽപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന വസ്തുത സൂചിപ്പിക്കുന്നത് 2008 ജൂലൈ അവസാനത്തോടെ ഈ പ്രക്രിയ പൂർത്തിയാക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത ജമ്മു കശ്മീർ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിനായുള്ള അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷനെ ബാധിക്കില്ലെന്ന് നിയമസഭ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നു എന്നാണ്. 62-ാം വകുപ്പിലെ (2),(3) എന്നീ ഉപവകുപ്പുകളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ നിയമനിർമ്മാണസഭയുടെ ഉദ്ദേശ്യത്തിന് പ്രാബല്യം നൽകുന്ന രീതിയിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കേണ്ടതുണ്ട്. 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 10-ാം വകുപ്പിലെ (6)-ാം ഉപവകുപ്പിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള സമയപരിധി പരിഷ്കരിക്കുന്നതിൽ നിയമസഭ പരാജയപ്പെട്ടതിനാൽ, പുതുതായി സൃഷ്ടിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിനായി ഒരു അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷനെ നിയമിക്കാൻ കേന്ദ്ര സർക്കാരിന് അധികാരമില്ലെന്ന് കരുതുകയാണെങ്കിൽ, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62-ാം വകുപ്പിലെ വ്യവസ്ഥകൾ അപ്രസക്തമാകും. ഒരു നിയമത്തെ അതിന്റെ ചില വ്യവസ്ഥകളെ അർത്ഥശൂന്യമാക്കുന്ന രീതിയിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കാൻ കഴിയില്ല. ഒരു ചട്ടം അതിനെ പ്രായോഗികമാക്കുന്ന വിധത്തിലാണ് വ്യാഖ്യാനിക്കേണ്ടത്. അതിനാൽ, 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിന്റെ 10-ാം വകുപ്പിലെ (6)-ാം ഉപവകുപ്പ് അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള വാദം നിരസിക്കേണ്ടതുണ്ട്. [34-ാം ഖണ്ഡിക] [544-എച്ച്; 545-എ-ഇ]

3.4. ഭരണഘടനയുടെ 2,3 എന്നീ അനുച്ഛേദങ്ങൾ പുതിയ സംസ്ഥാനങ്ങളും കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കാൻ പാർലമെന്റിനെ പ്രാപ്തമാക്കുന്നു. അതനുസരിച്ച് രണ്ട് പുതിയ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങൾ രൂപീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. രണ്ട് പുതിയ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങൾ രൂപീകരിച്ച ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമം 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം പ്രകാരം മണ്ഡലങ്ങളുടെ പുനഃക്രമീകരണത്തിന്റെ ചുമതല അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന് നൽകുന്നു. പുതിയ സംസ്ഥാനങ്ങളുടെയും കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളുടെയും രൂപീകരണത്തിനായി 3-ാം അനുച്ഛേദം അനുസരിച്ച് ഉണ്ടാക്കിയ നിയമത്തിൽ, അത്തരം വ്യവസ്ഥകൾക്ക് പ്രാബല്യം നൽകാൻ സഹായിക്കുന്ന അത്തരം വ്യവസ്ഥകൾ ഉൾപ്പെടുത്താൻ ഭരണഘടനയുടെ 4-ാം അനുച്ഛേദം പാർലമെന്റിനെ അനുവദിക്കുന്നു. അത്തരമൊരു നിയമത്തിൽ പാർലമെന്റിലോ അല്ലെങ്കിൽ അത്തരം നിയമം ബാധിക്കുന്ന സംസ്ഥാനങ്ങളിലോ അല്ലെങ്കിൽ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ നിയമസഭയിലോ ഉള്ള പ്രാതിനിധ്യം സംബന്ധിച്ച വ്യവസ്ഥകളും അടങ്ങിയിരിക്കാം. അതിനാൽ, 3-ാം അനുച്ഛേദം പ്രകാരം നിർമ്മിച്ച അത്തരം നിയമത്തിന് എല്ലായ്പ്പോഴും പുതുതായി രൂപീകരിച്ച സംസ്ഥാനങ്ങളിലോ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലോ ഉള്ള മണ്ഡലങ്ങളുടെ പുനക്രമീകരണം

അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ വഴി നടപ്പാക്കാൻ കഴിയും.അതിനാൽ, 2020 മാർച്ച് 6-ലെ ഉത്തരവ് പ്രകാരം അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ സ്ഥാപിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നിയമവിരുദ്ധത ഇല്ല. [35-ാം ഖണ്ഡിക] [545-എഫ്-എച്ച്; 546-എ]

3.5 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപന പ്രകാരം, ഈ കോടതിയിലെ വിരമിച്ച ജഡ്ജിയായിരുന്ന അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ ചെയർപേഴ്സന്റെ നിയമനം ഒരു വർഷത്തേക്കായിരുന്നു. 2021 മാർച്ച് 3-ലെ വിജ്ഞാപന പ്രകാരം ഈ കാലയളവ് രണ്ട് വർഷത്തേക്ക് നീട്ടി. 2022 ഫെബ്രുവരി 21-ലെ മൂന്നാമത്തെ അപവദിത വിജ്ഞാപനത്തിലൂടെ, ഈ രണ്ട് വർഷത്തെ കാലയളവ് രണ്ട് വർഷവും രണ്ട് മാസവുമായി നീട്ടി. അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ രൂപീകരിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ, അതിർത്തി നിർണ്ണയം/പുനക്രമീകരണം ചുമതല പൂർത്തിയാകുന്നതുവരെ കേന്ദ്ര സർക്കാർ ചെയർപേഴ്സന്റെ നിയമന കാലയളവ് നീട്ടുന്നതിൽ തെറ്റില്ല. 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം ചെയർപേഴ്സന്റെ നിയമന കാലാവധിയെക്കുറിച്ച് മൗനം പാലിക്കുന്നു. [36-ാം ഖണ്ഡിക] [546-ബി-സി]

<u>2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ പരിധിയിൽ നിന്ന് വടക്കുകിഴക്കൻ സംസ്ഥാനങ്ങളെ ഒഴിവാക്കൽ</u>

4.1. അരുണാചൽ പ്രദേശ്, അസം, മണിപ്പൂർ, നാഗാലാൻഡ് എന്നീ സംസ്ഥാനങ്ങളെ 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപനപ്രകാരം രൂപീകരിച്ച അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന്റെ പരിധിയിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കിയ 2021 മാർച്ച് 31-ലെ രണ്ടാമത്തെ വിവാദ വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ ഭാഗമാണ് ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട മറ്റൊന്ന്. കേന്ദ്ര സർക്കാർ സമർപ്പിച്ച എതിർ സത്യവാങ്മൂലത്തിൽ, ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റിന്റെ ആഭ്യന്തര മന്ത്രാലയത്തിലെ ഡെപ്യൂട്ടി സെക്രട്ടറി (എൻ.ഇ-III) 2021 ഫെബ്രുവരി 22-ന് പുറപ്പെടുവിച്ച കത്തിൽ ആശ്രയം ചെലുത്തിയിട്ടുണ്ട്. എതിർ സത്യവാങ്മൂലത്തിലെ 5,6 എന്നീ ഖണ്ഡികകളിൽ, 2002 ജൂലൈ 12-ന് ഈ കോടതിയിലെ വിരമിച്ച ജഡ്ജിയുടെ അധ്യക്ഷതയിൽ രൂപീകരിച്ച അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ നാല് വടക്കുകിഴക്കൻ സംസ്ഥാനങ്ങളായ അസം, അരുണാചൽ പ്രദേശ്, മണിപ്പൂർ, നാഗാലാൻഡ് എന്നിവ ഒഴികെ രാജ്യത്തുടനീളം അതിർത്തി നിർണ്ണയ പ്രക്രിയ പൂർത്തിയാക്കിയതായി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. സുരക്ഷാ കാരണങ്ങളാലാണ് ഈ നാല് സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം മാറ്റിവച്ചതെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 10-എ വകുപ്പ് അത്തരമൊരു മാർഗ്ഗം സ്വീകരിക്കാൻ അനുവദിച്ചു. ഈ നാല് സംസ്ഥാനങ്ങളും 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ

ഭാഗമായിരുന്നുവെങ്കിലും, വടക്കുകിഴക്കൻ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഈ കോടതിയിലും മണിപ്പൂർ ഹൈക്കോടതിയിലും നിരവധി ഹർജികൾ തീർപ്പുകൽപ്പിക്കാനിരിക്കുകയാണെന്നും കോടതി കേസുകളിൽ, ഈ സംസ്ഥാനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് 2001-ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളിലെ പൊരുത്തക്കേടുകൾ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും 2021 ഫെബ്രുവരി 22-ലെ കത്തിൽ പറയുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ, ഈ പൊരുത്തക്കേടുകൾ സംബന്ധിച്ച് നിരവധി നോട്ടീസുകൾ പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ, നാല് വടക്കുകിഴക്കൻ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ പ്രക്രിയയുടെ കാലാവധി നീട്ടാൻ അനുയോജ്യമല്ലെന്ന് പറഞ്ഞ യോഗ്യതയുള്ള അധികാരികളുടെ അംഗീകാരത്തോടെയാണ് ഈ കത്ത് പുറപ്പെടുവിച്ചത്. 2020 മാർച്ച് 6-ലെ ആദ്യത്തെ വിവാദ വിജ്ഞാപനപ്രകാരം രൂപീകരിച്ച അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ ചെയർമാന്റെ കാലാവധി 2021 മാർച്ച് 5-ന് അവസാനിക്കേണ്ടതായിരുന്നു. മേൽപ്പറഞ്ഞ കത്ത് കണക്കിലെടുത്ത്, 2021 മാർച്ച് 3-ലെ രണ്ടാമത്തെ വിവാദ വിജ്ഞാപനത്തിലൂടെ ചെയർമാന്റെ കാലാവധി ഒരു വർഷം കൂടി നീട്ടുവേ തന്നെ, ഈ നാല് സംസ്ഥാനങ്ങളെ ഒഴിവാക്കി. അങ്ങനെ, ഫലത്തിൽ, 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപനപ്രകാരം രൂപീകരിച്ച അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന്റെ കാലാവധി കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഒരു വർഷത്തേക്ക് മാത്രം നീട്ടി. ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട മൂന്നാമത്തെ വിജ്ഞാപനത്തിലൂടെ, ഈ കാലയളവ് രണ്ട് മാസത്തേക്ക് കൂടി നീട്ടി. 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 10-എ വകുപ്പ് തന്നെ ചില അടിയന്തര സാഹചര്യങ്ങളിൽ അതിർത്തി നിർണ്ണയം നടപ്പാക്കുന്നത് മാറ്റിവയ്ക്കാൻ അനുവദിക്കുന്നു.മാത്രമല്ല, ഭരണഘടന പ്രകാരം പുതുതായി സൃഷ്ടിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന്റെ സ്ഥാനവും പദവിയും നാല് വടക്കുകിഴക്കൻ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്ന് തികച്ചും വ്യത്യസ്തമാണ്. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ഇത് ബാധകമാകുമ്പോൾ, 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 4,9 എന്നീ വകുപ്പുകൾ 2011-ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പുനക്രമീകരണം നടത്തേണ്ടതുണ്ടെന്ന് ആവശ്യപ്പെടുന്ന രീതിയിൽ ഭേദഗതി ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. വടക്കുകിഴക്കൻ സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ അത്തരമൊരു ഭേദഗതിയില്ല. അതിനാൽ, അസമമായ രണ്ട് കാര്യങ്ങളെ സമമായി കണക്കാക്കാൻ കഴിയില്ല. അതിനാൽ, 14-ാം അനുച്ഛേദം ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഭരണഘടനാ വ്യവസ്ഥകളുടെ ലംഘനത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള വാദം നിരസിക്കപ്പെടേണ്ടതാണ്. [37-ാം ഖണ്ഡിക] [546-ഡി-എച്ച്; 547-എ-ഇ]

4.2. നിലവിലെ ഹർജി 2022 മാർച്ച് 28-ന് സമർപ്പിച്ചതിലൂടെ 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപനത്തെ വൈകിയാണ് ചോദ്യം ചെയ്തുവെന്നും ഈ കാലതാമസത്തിന് സാധുവായ വിശദീകരണമില്ലെന്നുമുള്ള സോളിസിറ്റർ ജനറലിന്റെ വാദത്തിൽ വളരെയധികം വസ്തുതയുണ്ട്. മാത്രമല്ല, 2022 മാർച്ച് 14-ന് കരട് ഉത്തരവും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതിനാൽ 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപനം അതിർത്തി നിർണ്ണയ പ്രക്രിയ പൂർത്തിയാക്കുക വഴി കാര്യമായി തന്നെ പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. [39-ാം ഖണ്ഡിക] [548-ബി]

4.3. സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം 107-ൽ നിന്ന് 114 ആക്കി ഉയർത്തിയതിനെ ചോദ്യം ചെയ്യാനാണ് റിട്ട് ഹർജിയിലെ ആദ്യ ആവശ്യം. 60-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമാണ് ഈ വ്യവസ്ഥ വന്നത്. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ ഏതെങ്കിലും വ്യവസ്ഥകളുടെ നിയമസാധുതയെ ചോദ്യം ചെയ്യാതെ, സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള നിയമം ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ 81,82,170,330,332 എന്നീ അനുച്ഛേദങ്ങളുടെ ലംഘനമാണെന്ന് വാദിക്കപ്പെടുന്നു. 81-ാം അനുച്ഛേദം പാർലമെന്റിന്റെ ഘടനയെക്കുറിച്ചും 82-ാം അനുച്ഛേദം സെൻസസിന് ശേഷം പാർലമെന്റിന്റെ സീറ്റുകളുടെ പുനഃക്രമീകരണത്തെക്കുറിച്ചും 170-ാം അനുച്ഛേദം സംസ്ഥാന നിയമസഭകളെക്കുറിച്ചും പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ഈ വ്യവസ്ഥകളൊന്നും തന്നെ ഒരു കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിന്റെയും നിയമസഭയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതല്ല. 330-ാം അനുച്ഛേദം പട്ടികജാതിക്കാർക്കും പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കും ലോക്സഭയിൽ സീറ്റുകൾ സംവരണം ചെയ്യുന്നതിനെക്കുറിച്ചാണ്. 332-ാം അനുച്ഛേദം പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗക്കാർക്ക് സംസ്ഥാന നിയമസഭകളിലെ സീറ്റുകൾ സംവരണം ചെയ്യുന്നതിനെക്കുറിച്ചാണ്. ഈ രണ്ട് വ്യവസ്ഥകളും കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെ നിയമസഭകളിലേക്കുള്ള സീറ്റുകളുടെ സംവരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതല്ല. ഏതായാലും, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെ നിയമസഭകളിലെ പട്ടികജാതിക്കാർക്കും പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കുമുള്ള സീറ്റുകൾ സംവരണം ചെയ്യുന്നതിന് 332-ാം അനുച്ഛേദം ബാധകമാകുമെന്ന് കരുതിയാലും, 332-ാം അനുച്ഛേദം പ്രകാരം നൽകിയിരിക്കുന്ന സൂത്രവാക്യം അനുസരിച്ച് സംവരണം നിലനിർത്തുന്നിടത്തോളം നിയമസഭയിലെ മൊത്തം സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നത് 332-ാം അനുച്ഛേദത്തിന് എങ്ങനെ എതിരാകും എന്ന് കാണിക്കുന്നില്ല. [40-ാം ഖണ്ഡിക] [548-സി-എഫ്]

4.4. പുതുതായി രൂപീകരിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന്റെ നിയമനിർമ്മാണസഭയിൽ 114 സീറ്റുകൾക്കായി ഏർപ്പെടുത്തിയ വ്യവസ്ഥ നിയമവിരുദ്ധമാണെന്നതാണ് മറ്റൊരു വാദം. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ

60–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പിന്റെ സാധുതയെ ചോദ്യം ചെയ്യാത്തതിനാൽ ഈ വാദം പരിഗണിക്കേണ്ടതില്ല. [41–ാം ഖണ്ഡിക] [548–ജി]

4.5. തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷൻ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 2008–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവിൽ നിന്ന് വ്യതിചലിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്ന് മറ്റൊരു വാദം ഉയർന്നുവന്നു. ജമ്മു കാശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിനായി 1976,1995 വർഷങ്ങളിലെ പാർലമെന്ററി, നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവുകൾ പ്രകാരം പാർലമെന്ററി, നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം പുനർനിർമ്മിച്ചതായി മേൽപ്പറഞ്ഞ ഉത്തരവിന്റെ അവലോകനം കാണിക്കുന്നു. രണ്ടാമത്തെയും മൂന്നാമത്തെയും പട്ടികകളിൽ നൽകിയിരിക്കുന്നതുപോലെ 11 (4), 14 (5) എന്നീ വകുപ്പുകൾ പ്രകാരം 1976,1995 എന്നീ വർഷങ്ങളിലെ രണ്ട് ഉത്തരവുകളും ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമം വ്യക്തമായി പരിഷ്കരിച്ചു. അതിനാൽ ഈ വാദം തള്ളപ്പെടേണ്ടതാണ്. [42–ാം ഖണ്ഡിക] [548–എച്ച്; 549–എ–ബി]

4.6 അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന '2001–ൽ നടന്ന സെൻസസ്' എന്ന വാക്കുകളും കണക്കുകളും '2011–ൽ നടന്ന സെൻസസ്' ആയി കണക്കാക്കുമെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുക വഴി ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പിലെ (ബി) ഉപവാക്യം 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിൽ വീണ്ടും ഭേദഗതി വരുത്തി എന്ന വസ്തുത ഹർജിക്കാർ അവഗണിച്ചു. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ഇത് ബാധകമാക്കുന്നതിന്, 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 9–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പിലെ 2001 വർഷം എന്നത് 2011 എന്നാക്കി ബദൽ ചെയ്തു, അതിനാൽ, ജനകീയ സഭയിലെ സീറ്റുകളുടെ വിതരണവും നിയമസഭയ്ക്ക് അനുവദിച്ച സീറ്റുകളും 2011–ലെ സെൻസസിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പുനക്രമീകരിക്കേണ്ടതുണ്ട്, കൂടാതെ 2011–ൽ നടന്ന സെൻസസിന്റെ കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അതിർത്തി നിർണ്ണയം നടത്തേണ്ടതുണ്ട്. 2011–ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പുനക്രമീകരണം/അതിർത്തി നിർണ്ണയം നടത്തിയുകഴിഞ്ഞാൽ, 2026–ന് ശേഷം എടുക്കുന്ന ആദ്യ സെൻസസിന്റെ പ്രസക്തമായ കണക്കുകൾ ലഭ്യമാകുന്നതുവരെ അത് മരവിപ്പിക്കും എന്നതാണ് 63–ാം വകുപ്പിന്റെ ഫലം. അതിനാൽ, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ സീറ്റുകളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം/പുനക്രമീകരണം നടപടി 2011–ലെ സെൻസസിലെ കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ നടത്തേണ്ടതുണ്ട്. 63–ാം വകുപ്പ്

കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, 2026-ന് ശേഷം നടന്ന സെൻസസിൽ നിന്നുള്ള കണക്കുകൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതിനുശേഷം മാത്രമേ കൂടുതൽ പുനഃക്രമീകരണം നടത്താൻ കഴിയൂ. [43-ാം ഖണ്ഡിക] [549-സി-ഇ]

4.7. 2014-ലെ എ.പി. പുനസംഘടനാ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ മാത്രം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനാൽ അറ്റോർണി ജനറലിന്റെ അഭിപ്രായത്തെ ആശ്രയിക്കുന്നത് തെറ്റാണ്. 170-ാം അനുച്ഛേദത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ തെലങ്കാനയിലെ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതായതിനാൽ ലോക്സഭയിൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട മന്ത്രി നൽകിയ ഉത്തരത്തെ ഹർജിക്കാർക്ക് ആശ്രയിക്കാൻ കഴിയില്ല. ഏതായാലും, മേൽപ്പറഞ്ഞ അഭിപ്രായത്തിനും ബഹുമാനപ്പെട്ട മന്ത്രി നൽകിയ ഉത്തരത്തിനും ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനവുമായി യാതൊരു ബന്ധവുമില്ല. [44-ാം ഖണ്ഡിക] [549-എഫ് ജി]

4.8 പുതുതായി രൂപീകരിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് വേണ്ടി ഏറ്റെടുക്കുന്ന നടപടി 2000-ലെ ഉത്തർപ്രദേശ് പുനഃസംഘടനാ നിയമം, 2014-ലെ ആന്ധ്രാപ്രദേശ് പുനഃസംഘടനാ നിയമം എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലല്ലെന്ന് സമർപ്പിക്കാൻ ഹർജിക്കാർ അവ്യക്തമായ ഒരു ശ്രമം നടത്തി. രണ്ട് നിയമങ്ങളിലും, 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പുതുതായി രൂപീകരിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങൾക്ക് ബാധകമാക്കുന്നതിനായി 2001 വർഷത്തെ 2011 ആക്കി ഭേദഗതി വരുത്തിയ ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പിലെ (ബി) ഉപവാക്യവുമായി സമാനമായ ഒരു വ്യവസ്ഥയും ഇല്ല. [45-ാം ഖണ്ഡിക] [549-ജി-എച്ച്; 550-എ]

4.9. ഹർജിക്കാർ ഉന്നയിച്ച ഒരു വാദത്തിലും യാതൊരു കഴമ്പുമില്ല. ഭരണഘടനയുടെ 370-ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (1), (3) എന്നീ ഉപവാക്യങ്ങൾ പ്രകാരം 2019-ൽ നടത്തിയ അധികാരപ്രയോഗം സാധുതയുള്ളതാണെന്ന് വിധിന്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ കണ്ടെത്തലുകൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു. മേൽപ്പറഞ്ഞ അധികാരങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുന്നതിന്റെ സാധുത സംബന്ധിച്ച പ്രശ്നം ഈ കോടതിയിൽ തീർപ്പുകൽപ്പിക്കാനിരിക്കുന്ന ഹർജികളുടെ വിഷയമാണ്. അതിനാൽ, ഈ കോടതി സാധുതയുടെ പ്രശ്നം കൈകാര്യം ചെയ്തിട്ടില്ല. ഈ വിധിയിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഒന്നും ഭരണഘടനയുടെ 370-ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (1), (3) എന്നീ

ഉപവാക്യങ്ങൾ പ്രകാരം അധികാരങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുന്നതിന് അംഗീകാരം നൽകുന്നതായി കണക്കാക്കില്ല. [46–ാം ഖണ്ഡിക] [550–ബി–സി]

എഞ്ചിനീയറിംഗ് കാംഗാർ യൂണിയൻ *v.* ഇലക്ട്രോ സ്റ്റീൽ കാസ്റ്റിംഗ്, **2004 (6)** എസ്.സി.സി **36;** മംഗൾ സിംഗ്രം മറ്റൊരാളും. *v.* യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ, **1967 (2)** എസ്.സി.ആർ **109;** മേഘരാജ് കോത്താരി *v.* അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷനും മറ്റുള്ളവരും, **1967 (1)** എസ്.സി.ആർ **400.**

കേസ് നിയമ പരാമർശം

2004 (6) എസ്.സി.സി **36**	പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്നു	**9(**ജി**)** ഖണ്ഡിക
1967 (2) എസ്.സി.ആർ **109**	പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്നു	**9(**ആർ**)** ഖണ്ഡിക
1967 (1) എസ്.സി.ആർ **400**	പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്നു	**10(**എഫ്**)** ഖണ്ഡിക

സിവിൽ യഥാർത്ഥ അധികാരികത: 2022–ലെ റിട്ട് പെറ്റീഷൻ (സിവിൽ) നം. 237.
(ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ 32–ാം അനുച്ഛേദത്തിന് കീഴിൽ)

ഹർജിക്കാർക്ക് വേണ്ടി മുതിർന്ന അഭിഭാഷകൻ രവിശങ്കർ ജന്ധ്യാല, സണ്ണി കുമാർ, പി. ശ്രീറാം എന്നിവർ.

എതിർകക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി എസ്.ജി ആയ തുഷാർ മേത്ത, എ.എസ്.ജി ആയ കെ.എം. നടരാജ്, ശൈലേഷ് മഡിയാൽ, കനു അഗർവാൾ, നീല കേദാർ ഗോഖലെ, സൌരവ് റോയ്, നകുൽ ചെംഗപ്പ കെ.കെ, അക്രിതി എ മനുബർവാല, പാർത്ഥ് അവസ്തി, വൈഭവ് സബർവാൾ, സുധാൻഷു പ്രകാശ്, വിനായക വകുപ്പ് പണ്ഡിറ്റ്, രാജൻ പർമാർ, അക്ഷയ് കുമാർ, അരവിന്ദ് കുമാർ ശർമ, ഗുർമീത് സിംഗ് മക്കർ, തരുണ അർധെന്ദുമൌലി പ്രസാദ്, അമിത് ശർമ, ദീപേഷ് സിൻഹ, പല്ലവി ബറുവ എന്നിവർ.

കോടതിയുടെ വിധി പ്രസ്താവിച്ചത്.

ജസ്റ്റിസ് അഭയ് എസ്. ഓഖ.

1. ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ 32–ാം അനുച്ഛേദം പ്രകാരമുള്ള ഈ റിട്ട് ഹർജിയിൽ പ്രധാനമായും വെല്ലുവിളിക്കുന്നത് 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ഒരു അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ രൂപീകരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള നടപടിയുടെ നിയമസാധുതയും സാധുതയുമാണ്.

പ്രസക്തമായ വസ്തുതകൾ

2. സി.ഒ.നം. 272 വഹിക്കുന്ന 2019–ലെ ഭരണഘടനാ (ജമ്മു ആൻഡ് കാശ്മീരിന് ബാധകം ആയത്) ഉത്തരവ്, 2019 ഓഗസ്റ്റ് 5–ന് ഇന്ത്യയുടെ ബഹുമാന്യനായ രാഷ്ട്രപതി പുറത്തിറക്കി. ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ 370–ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (1)–ാം ഉപവാക്യം പ്രകാരം നൽകിയിട്ടുള്ള അധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിച്ചാണ് ഈ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചത്. കാലാകാലങ്ങളിൽ ഭേദഗതി വരുത്തിയ രീതിയിലുള്ള ഭരണഘടനയുടെ എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ബാധകമാകുമെന്നും അവ 367–ാം അനുച്ഛേദത്തിൽ വരുത്തിയ പരിഷ്കരണങ്ങൾക്ക് വിധേയമായിരിക്കുമെന്നും ഉത്തരവിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതേ ഉത്തരവിലൂടെ, ഭരണഘടനയുടെ 370–ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (3)–ാം ഉപവാക്യത്തിലെ ഉപവ്യവസ്ഥയിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ള " (2)–ാം ഉപവാക്യത്തിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ഭരണഘടനാ സഭ" എന്ന പ്രയോഗം "സംസ്ഥാനത്തിന്റെ നിയമസഭ" എന്ന് വായിക്കപ്പെടുമെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്ന 367–ാം അനുച്ഛേദത്തിൽ (4)–ാം ഉപവാക്യം ചേർത്തു. 2019 ഓഗസ്റ്റ് 6–ന്, ഭരണഘടനയുടെ 370–ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (3)–ാം ഉപവാക്യം പ്രകാരം സി.ഒ.നം.273 വഹിക്കുന്ന ഒരു പ്രഖ്യാപനം പാർലമെന്റിന്റെ ശുപാർശ പ്രകാരം ബഹുമാനപ്പെട്ട ഇന്ത്യൻ രാഷ്ട്രപതി നടത്തി, അതിൽ 370–ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും പ്രവർത്തനരഹിതമാകുമെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചു.

3. ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തെ രണ്ട് കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളായി വിഭജിച്ച് പുനഃസംഘടിപ്പിക്കാൻ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തുകൊണ്ടുള്ള 2019–ലെ ജമ്മു കശ്മീർ പുനസംഘടനാ നിയമം (ചുരുക്കത്തിൽ, 'ജമ്മു കശ്മീർ പുനസംഘടനാ നിയമം') നടപ്പിലാക്കി. മുൻ സംസ്ഥാനമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ കാർഗിൽ, ലേ ജില്ലകൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഒരു പുതിയ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ലഡാക്ക് രൂപീകരിച്ചു. കാർഗിൽ, ലേ ജില്ലകൾ ഒഴികെയുള്ള

നിലവിലുള്ള ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനം ഉൾക്കൊള്ളിച്ചാണ് ജമ്മു കശ്മീർ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശം (ചുരുക്കത്തിൽ, 'ജമ്മു കശ്മീർ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശം') രൂപീകരിച്ചത്. 2019 ഒക്ടോബർ 31 മുതൽ ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമം പ്രാബല്യത്തിൽ വന്നു. അതിന്റെ 13-ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, മുമ്പ് കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ പുതുച്ചേരിയ്ക്ക് മാത്രം ബാധകമായിരുന്ന ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ 239-എ അനുച്ഛേദം കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ബാധകമായി. 239-എ അനുച്ഛേദം കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിന് നിയമനിർമ്മാണസഭ രൂപീകരിക്കുന്നതിനുള്ള നിയമം പാസാക്കാൻ പാർലമെന്റിന് അധികാരം നൽകുന്നു.

4. മുൻ ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന് ബാധകമല്ലാത്ത 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം പുതുതായി രൂപീകരിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ബാധകമാക്കി. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെയും അരുണാചൽ പ്രദേശ്, അസം, മണിപ്പൂർ, നാഗാലാൻഡ് സംസ്ഥാനങ്ങളിലെയും നിയമസഭാ, പാർലമെന്ററി മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയത്തിനായി 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 3-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം 2020 മാർച്ച് 6-ന് കേന്ദ്ര സർക്കാർ ഒരു അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ രൂപീകരിച്ചു. ഈ കോടതിയിലെ വിരമിച്ച ജഡ്ജിയുടെ നേതൃത്വത്തിലായിരുന്നു കമ്മീഷൻ. തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷണറെയും സംസ്ഥാന തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷണറെയും അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന്റെ എക്സ്-ഒഫീഷ്യോ അംഗങ്ങളായി നിയമിച്ചു. ചെയർപേഴ്സന്റെ നിയമന കാലാവധി ഒരു വർഷമായി നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു. 2021 മാർച്ച് 3-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിലൂടെ, അരുണാചൽ പ്രദേശ്, അസം, മണിപ്പൂർ, നാഗാലാൻഡ് എന്നീ സംസ്ഥാനങ്ങളെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന്റെ പരിധിയിൽ നിന്ന് നീക്കം ചെയ്തുകൊണ്ട് അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷനെ നിയമിക്കുന്ന 2020 മാർച്ച് 6-ലെ മുൻ വിജ്ഞാപനം ഭേദഗതി ചെയ്തു. ഇതേ വിജ്ഞാപനത്തിലൂടെ ചെയർപേഴ്സന്റെ കാലാവധി രണ്ട് വർഷമായി നീട്ടി. ചെയർപേഴ്സന്റെ കാലാവധി രണ്ട് വർഷവും രണ്ട് മാസവുമായിരിക്കുമെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്തുകൊണ്ട് 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപനം 2022 ഫെബ്രുവരി 21-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിലൂടെ വീണ്ടും ഭേദഗതി ചെയ്തു.

5. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീർ നിയമസഭയിലെ സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം 107-ൽ നിന്ന് 114 ആയി ഉയർത്തുമെന്ന് ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 60-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമസഭയിലെ 24 സീറ്റുകൾ ഒഴിഞ്ഞുകിടക്കുമെന്നും നിയമസഭയുടെ മൊത്തം അംഗത്വം

കണക്കാക്കാൻ അവ പരിഗണിക്കില്ലെന്നും 14–ാം വകുപ്പിലെ ഉപവകുപ്പ് (4) വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു.

അഭ്യർത്ഥനകൾ

6. ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ 32–ാം അനുച്ഛേദത്തിന്റെ പ്രയോഗം അഭ്യർത്ഥിക്കുന്ന നിലവിലെ റിട്ട് ഹർജിയിൽ വളരെ വിശാലവും വ്യാപ്തിയുള്ളതുമായ അഭ്യർത്ഥനകൾ നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമസഭയിലെ സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള വ്യവസ്ഥയെയാണ് ആദ്യമായി ചോദ്യം ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. അരുണാചൽ പ്രദേശ്, അസം, മണിപ്പൂർ, നാഗാലാൻഡ് എന്നീ സംസ്ഥാനങ്ങളെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന്റെ പരിധിയിൽ നിന്ന് നീക്കം ചെയ്തുകൊണ്ട് 2020 മാർച്ച് 6–ലെ വിജ്ഞാപനത്തിൽ വരുത്തിയ പരിഷ്കരണമാണ് രണ്ടാമതായി ചോദ്യം ചെയ്തിരിക്കുന്നത്.

2020 മാർച്ച് 6–ലെ വിജ്ഞാപനത്തിന് കീഴിൽ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ തന്നെ രൂപീകരിക്കുന്നതിനെയാണ് മൂന്നാമതായി ചോദ്യം ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. 2008–ലെ പാർലമെന്ററി, നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവ് (ചുരുക്കത്തിൽ "2008–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവ്") ഇന്ത്യൻ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷൻ പുറപ്പെടുവിച്ചതിന് ശേഷം, നിലവിലുള്ള അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ അവസാനിപ്പിച്ചതിനാൽ പുതിയ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ രൂപീകരിക്കുന്നത് അനുചിതവും നിയമവിരുദ്ധവുമാണെന്നതാണ് ചോദ്യം ചെയ്യാനുള്ള ന്യായമായി ചൂണ്ടിക്കാട്ടുന്നത്. ഇന്ത്യൻ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷന്റെ (ചുരുക്കത്തിൽ, "തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷൻ") അധികാരപരിധി തട്ടിയെടുത്താണ് 2020 മാർച്ച് 6–ലെ വിജ്ഞാപന പ്രകാരം അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷനെ നിയമിച്ചതെന്നും അതിനാൽ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന്റെ രൂപീകരണം ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 60–ാം വകുപ്പിലെ (2), (5) എന്നീ ഉപവകുപ്പുകളിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിരുദ്ധമാണെന്നും ഹർജിക്കാർ വാദിച്ചു. 170–ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (3)–ാം ഉപവാക്യം, ഭരണഘടനയുടെ 14,19,21 എന്നീ അനുച്ഛേദങ്ങളുടെ ലംഘനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലും അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ രൂപീകരിക്കുന്നതിനെ ചോദ്യം ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

7. ഭരണഘടനയുടെ 370–ാം അനുച്ഛേദം റദ്ദാക്കിയതിനെ ഹർജിക്കാർ ചോദ്യം ചെയ്യാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ലെന്ന് ഹർജിക്കാർക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ മുതിർന്ന അഭിഭാഷകൻ

ശ്രീ രവിശങ്കർ ജന്ധ്യാലയുടെ സമർപ്പണം 2022 മെയ് 13-ന് ഈ കോടതി രേഖപ്പെടുത്തിയതായി ഇവിടെ ശ്രദ്ധിക്കാം. ഈ പ്രസ്താവന കണക്കിലെടുത്ത്, വാദങ്ങളിൽ അതിനായി ഉന്നയിച്ച ചില ആരോപണങ്ങൾ അവഗണിക്കപ്പെടേണ്ടതാണെന്ന് ഈ കോടതി നിരീക്ഷിച്ചു. 2021 മാർച്ച് 3, 2022 ഫെബ്രുവരി 21 തീയതികളിൽ കൂടുതൽ വിജ്ഞാപനങ്ങൾ വഴി ഭേദഗതി വരുത്തിയ 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപനം അനുസരിച്ച് ഡിലിമിറ്റേഷനുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഏറ്റെടുത്ത നടപടിയെയാണ് യഥാർത്ഥത്തിൽ ചോദ്യം ചെയ്തിരിക്കുന്നതെന്നും കോടതി നിരീക്ഷിച്ചു.

8. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെയും പാർലമെന്ററി മണ്ഡലങ്ങളിലെയും നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയത്തിനുള്ള ഉത്തരവ് ഉൾക്കൊള്ളുന്ന 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 4-ാം വകുപ്പിലെ (2)-ാം ഉപവകുപ്പ്, 9-ാം വകുപ്പിലെ (2)-ാം ഉപവകുപ്പ് എന്നിവ പ്രകാരം അധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിക്കുന്നതിനായി 2022 മെയ് 5-ന് അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ ഒരു വിജ്ഞാപനം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതായി ചൂണ്ടിക്കാണിച്ച് കേന്ദ്ര സർക്കാർ എതിർ സത്യവാങ്മൂലം സമർപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. 2022 മെയ് 20-ലെ മറ്റൊരു ഉത്തരവിലൂടെ, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62-ാം വകുപ്പിലെ (2), (3) എന്നീ ഉപവകുപ്പുകൾ പ്രകാരം കേന്ദ്ര സർക്കാർ അധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിച്ചതായും 2022 മെയ് 20-ന് അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ പുറപ്പെടുവിച്ച ഉത്തരവ് പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന തീയതിയായി 2022 മെയ് 5-ന് നിയമിച്ചതായും ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെടുന്നു. നേരത്തെ, 2022 മാർച്ച് 14-ന് മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയത്തിനുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഒരു കരട് ഉത്തരവ് അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതായും അതിനുള്ള എതിർപ്പുകളും നിർദ്ദേശങ്ങളും ക്ഷണിച്ചതായും എതിർ സത്യവാങ്മൂലത്തിൽ പറയുന്നു. 2022 മെയ് 5, 2022 മെയ് 20 എന്നീ തീയതികളിലെ വിജ്ഞാപനങ്ങളുടെയും ഉത്തരവുകളുടെയും പകർപ്പുകൾ 5-ാം എതിർകക്ഷിയായ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷൻ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യയും തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷനും സമർപ്പിച്ച എതിർ സത്യവാങ്മൂലങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന ഹർജിക്കാർ സമർപ്പിച്ച മറുപടിയുണ്ട്.

<u>ഹർജിക്കാരുടെ സമർപ്പണങ്ങൾ</u>

9. ഹർജിക്കാർക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ മുതിർന്ന അഭിഭാഷകൻ ശ്രീ രവിശങ്കർ ജന്ധ്യാല വിശദമായ വാദങ്ങൾ സമർപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമർപ്പണങ്ങളുടെ സംഗ്രഹം താഴെപ്പറയുന്നവയാണ്:

(എ) 2026-ന് ശേഷം എടുക്കുന്ന ആദ്യ സെൻസസിന്റെ കണക്കുകൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതുവരെ, 1971-ലെ സെൻസസിന്റെയും 2001-ലെ സെൻസസിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പുനക്രമീകരിക്കാവുന്ന പ്രാദേശിക നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളായി വിഭജിച്ചതിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമസഭയിലെ മൊത്തം സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം പുനക്രമീകരിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ലെന്ന് ഭരണഘടനയുടെ 170-ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (3)-ാം ഉപവാക്യത്തിലെ രണ്ടാമത്തെ വ്യവസ്ഥ വ്യക്തമാക്കുന്നു. 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിവാദ വിജ്ഞാപനപ്രകാരം അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷനെ നിയമിച്ച് കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമസഭയുടെയും പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെയും അതിർത്തി നിർണ്ണയം/പുനക്രമീകരണം ഏറ്റെടുക്കുന്നത് 170-ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (3)-ാം ഉപവാക്യത്തിലെ രണ്ടാം വ്യവസ്ഥയുടെ പരിപൂർണ്ണമായ ലംഘനമാണ്. അതുപോലെ, 82-ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ മൂന്നാമത്തെ വ്യവസ്ഥ 1971-ലെ സെൻസസിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പുനഃക്രമീകരിച്ച ജനകീയ സഭയിലെ സീറ്റുകൾ പുനക്രമീകരിക്കുന്നതിനും 2001-ലെ സെൻസസിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പുനക്രമീകരിക്കാവുന്ന പ്രാദേശിക നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളായി സംസ്ഥാനങ്ങളെ വിഭജിക്കുന്നതിനും 2026-ന് ശേഷം നടത്തിയ ആദ്യ സെൻസസിന്റെ കണക്കുകൾ ലഭ്യമാകുന്നതുവരെ വിലക്ക് ഏർപ്പെടുത്തുന്നു.2026-ന് ശേഷം നടത്തിയ ആദ്യ സെൻസസിന്റെ കണക്കുകൾ ലഭ്യമാകുന്നതുവരെ പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗക്കാർക്ക് സീറ്റുകൾ സംവരണം ചെയ്യുന്നതിന് ഭരണഘടനയുടെ 330,332 എന്നിവ സമാനമായ വിലക്ക് ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

(ബി) നേരത്തെ, 2000-ന് ശേഷം എടുത്ത ആദ്യ സെൻസസിന്റെ കണക്കുകൾ ലഭ്യമാകുന്നതുവരെ ഈ വിലക്ക് ബാധകമായിരുന്നു. ഭരണഘടന (2001-ലെ 84-ാം ഭേദഗതി നിയമം) മുഖേന 2000-ന് പകരം 2026 ബദലാക്കി വെച്ച് ഇത് പരിഷ്കരിച്ചു. ഈ ഭേദഗതിയുടെ ലക്ഷ്യങ്ങളെയും കാരണങ്ങളെയും സർക്കാരിന് ദുർബലപ്പെടുത്താൻ കഴിയില്ല;

(സി) 2026-ന് ശേഷം നടത്തിയ ആദ്യ സെൻസസിന്റെ കണക്കുകൾ ലഭ്യമാകുന്നതുവരെ, സംസ്ഥാന നിയമസഭയിലെ അംഗങ്ങളുടെ എണ്ണം അതേപടി തുടരും. അതിനാൽ, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിനെ പ്രാദേശിക

നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളായി വിഭജിക്കാനുള്ള ശ്രമം നിയമവിരുദ്ധവും അനാവശ്യവുമായിരുന്നു;

(ഡി) ഹർജിക്കാർ ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62-ാം വകുപ്പിന്റെ സാധുതയെ ചോദ്യം ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിലും, അത് ഭരണഘടനയുടെ 170-ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (3)-ാം ഉപവാക്യത്തിന്റെ ലംഘനമാണ്, അതിനാൽ 62-ാം വകുപ്പിലെ വ്യവസ്ഥകൾ നടപ്പാക്കാൻ കഴിയില്ല. സംസ്ഥാനത്തെ നിയമസഭകളിലെ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ എണ്ണം 170-ാം അനുച്ഛേദം അനുസരിച്ച്,പ്രത്യേകിച്ച്, അതിന്റെ (3)-ാം ഉപവാക്യത്തിലെ രണ്ടാമത്തെ വ്യവസ്ഥ അനുസരിച്ച് മാത്രമേ പുനക്രമീകരിക്കാൻ കഴിയൂ എന്നും,അതിനാൽ, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ പുനക്രമീകരണം നടത്താനുള്ള ഏതൊരു ശ്രമവും 170-ാം അനുച്ഛേദം ലംഘിക്കുന്നുവെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. 2026-ന് ശേഷം നടത്തിയ ആദ്യ സെൻസസിന്റെ കണക്കുകൾ ലഭ്യമാകുന്നതുവരെ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമസഭയുടെ ഭരണഘടന അതേപടി തുടരണം.

(ഇ) 82,83 എന്നീ അനുച്ഛേദങ്ങൾ കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, 2026-ന് ശേഷം നടത്തിയ ആദ്യ സെൻസസ് ഫലങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കാതെ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ ജനപ്രതിനിധിസഭയുടെ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങൾ പുനസംഘടിപ്പിക്കാൻ കഴിയില്ല;

(എഫ്) ആന്ധ്രാപ്രദേശ് പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ (ചുരുക്കത്തിൽ, '2014-ലെ നിയമം') 26-ാം വകുപ്പ് നടപ്പാക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ച് 2016 ജൂലൈ 6-ന് അറ്റോർണി ജനറൽ നൽകിയ അഭിപ്രായം വളരെ പ്രസക്തമാണ്. 2014-ലെ നിയമത്തിലെ 26-ാം വകുപ്പും ഭരണഘടനയുടെ 170-ാം അനുച്ഛേദവും തമ്മിൽ വൈരുദ്ധ്യമുണ്ടെന്നും അതിനാൽ 170-ാം അനുച്ഛേദം നിലനിൽക്കുമെന്നും ഇന്ത്യയുടെ അറ്റോർണി ജനറൽ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഈ അഭിപ്രായം ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ പ്രസക്തമായ വ്യവസ്ഥകളെയും നിയന്ത്രിക്കുമെന്ന് സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടു;

(ജി)ഒരു നിയമത്തിലെ നോൺ- ഒബ്സ്റ്റാന്റെ വ്യവസ്ഥയ്ക്ക് ഭരണഘടനയിലെ വ്യവസ്ഥകളെ മറികടക്കാൻ കഴിയില്ല. ഇതിനായി എഞ്ചിനീയറിംഗ് കാംഗാർ

യൂണിയൻ ***v.*** ഇലക്ട്രോ സ്റ്റീൽ കാസ്റ്റിംഗ്[1] കേസിലെ ഈ കോടതിയുടെ തീരുമാനത്തെ ആശ്രയിക്കുകയുണ്ടായി;

(എച്ച്) തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷൻ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 2008-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവിൽ നിന്ന് വ്യതിചലിക്കാൻ കഴിയില്ല. തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷൻ പുറപ്പെടുവിച്ച മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ ഇക്കാര്യത്തിൽ വളരെ പ്രസക്തമാണ്.

(ഐ) ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം, അതിർത്തി നിർണ്ണയ നടപടികൾ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷനെ ഏൽപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്, ഈ നടപടി ഏറ്റെടുക്കാൻ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷനെ അനുവദിക്കുന്ന 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപനം പൂർണ്ണമായും നിയമവിരുദ്ധമാണ്;

(ജെ) പാർലമെന്റിന്റെ സഭകളുടെ നടപടികളിൽ ഈ കോടതിക്ക് ജുഡീഷ്യൽ ശ്രദ്ധ ചെലുത്താൻ കഴിയുമെന്നത് സ്ഥിരീകരിക്കപ്പെട്ട നിയമമാണ്. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിനൊപ്പം തെലങ്കാന സംസ്ഥാനത്തെ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ച് ലോക്സഭയിൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട ഒരു അംഗം ഒരു ചോദ്യം ചോദിച്ചു. ചോദ്യത്തിന് 2021 ഓഗസ്റ്റ് 3-ന് ആഭ്യന്തര മന്ത്രാലയത്തിലെ സഹമന്ത്രി ശ്രീ നിത്യാനന്ദ് റായ് നൽകിയ ഉത്തരം 2026-ന് ശേഷം ആദ്യ സെൻസസ് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതിന് ശേഷം ഓരോ സംസ്ഥാനത്തെയും നിയമസഭയിലെ മൊത്തം സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം പുനക്രമീകരിക്കുമെന്നായിരുന്നു.

(കെ) ഏത് സാഹചര്യത്തിലും, 2020 മാർച്ച് 6-ലെ ഉത്തരവിന് കീഴിൽ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന്റെ നിയമനം, അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ എത്രയും വേഗം രൂപീകരിക്കുമെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്ന അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 3-ാം വകുപ്പിന് തികച്ചും വിരുദ്ധമാണ്. 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിന്റെ 10-ാം വകുപ്പിലെ (6)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം 2008 ജൂലൈ 31-ന് ഉള്ളിൽ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ നടപടി പൂർത്തിയാക്കാനും 10-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം ഉത്തരവുകൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കാനും ആവശ്യപ്പെടുന്നു.അതിനാൽ, 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപനപ്രകാരം രൂപീകരിച്ച അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ

1 2004 (6) എസ്.സി.സി 36

പുറപ്പെടുവിച്ച ഉത്തരവുകൾ 10–ാം വകുപ്പിലെ (6)–ാം ഉപവകുപ്പിന്റെ ഉത്തരവിന്റെ പൂർണ്ണ ലംഘനമാണ്;

(എൽ) 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം, ഒന്നിലധികം കമ്മീഷനുകൾ രൂപീകരിക്കുന്നതല്ല, ഒരൊറ്റ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ രൂപീകരിക്കുന്നതിനെയാണ് വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്. അതിനാൽ, അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന്റെ രൂപീകരണം പൂർണ്ണമായും നിയമവിരുദ്ധമാണെന്ന് അദ്ദേഹം സമർപ്പിക്കുന്നു;

(എം) അരുണാചൽ പ്രദേശ്, അസം, മണിപ്പൂർ, നാഗാലാൻഡ് എന്നീ സംസ്ഥാനങ്ങളെ 2020 മാർച്ച് 6–ലെ വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ പരിധിയിൽ നിന്ന് നിയമവിരുദ്ധമായാണ് ഒഴിവാക്കിയത്. വടക്കുകിഴക്കൻ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ പ്രക്രിയയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നിലനിൽക്കുന്ന വ്യവഹാരങ്ങൾ കണക്കിലെടുത്ത്, അതിർത്തി നിർണ്ണയ പ്രക്രിയ മേൽപ്പറഞ്ഞ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നടത്താൻ പാടില്ലെന്ന് വ്യക്തമാക്കിക്കൊണ്ട് 2021 ഫെബ്രുവരി 22–ന് ആഭ്യന്തര മന്ത്രാലയം ഡെപ്യൂട്ടി സെക്രട്ടറി അയച്ച കത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് നടപടി. ഒരു ഡെപ്യൂട്ടി സെക്രട്ടറിയുടെ കാഴ്ചപ്പാടുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മുമ്പത്തെ വിജ്ഞാപനത്തിൽ മാറ്റം വരുത്താൻ കഴിയില്ല. യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യയ്ക്കും തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷനും വ്യത്യസ്ത സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് വ്യത്യസ്ത അളവുകോലുകൾ പ്രയോഗിക്കാൻ കഴിയില്ല. 2020 മാർച്ച് 6–ലെ വിജ്ഞാപനത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള മറ്റ് സംസ്ഥാനങ്ങളെ ഒഴിവാക്കാൻ ഒരു കാരണവുമില്ല;

(എൻ) ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 59 മുതൽ 63 വരെയുള്ള വകുപ്പുകൾ ഭരണഘടനയുടെ വ്യക്തമായ വ്യവസ്ഥകളുടെ ലംഘനം മാത്രമല്ല, പരസ്പരവിരുദ്ധവുമാണ്. ഈ വകുപ്പുകൾ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷൻ, അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ എന്നിവയ്ക്ക് അതിർത്തി നിർണ്ണയ അധികാരം നൽകുന്നു, ഇത് ഈ വിഭാഗങ്ങളെ പൂർണ്ണമായും നിയമവിരുദ്ധമാക്കുന്നു. 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിന്റെ 11–ാം വകുപ്പിലെ (1)(ബി) ഉപവകുപ്പ് ഏതെങ്കിലും നിയോജകമണ്ഡലത്തിന്റെ അതിർത്തി, പ്രദേശം, വ്യാപ്തി എന്നിവയിൽ മാറ്റം വരുത്താൻ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷനെ അനുവദിക്കുന്നു;

(ഒ) ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് മുഖേന 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 2(എഫ്) വകുപ്പിൽ നിന്ന് "എന്നാൽ ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനം ഉൾപ്പെടുന്നില്ല" എന്ന വാക്കുകൾ ഒഴിവാക്കുന്നത് ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ 14-ാം അനുച്ഛേദം ലംഘിക്കുന്നു;
(പി) 1950-ലെ ജനപ്രാതിനിധ്യ നിയമത്തിലെ 9-ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച് തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷൻ ഇതിനകം തന്നെ എല്ലാ അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവുകളും ഏകീകരിച്ചു;

(ക്യു) ഭരണഘടനയുടെ 2 മുതൽ 4 വരെയുള്ള അനുച്ഛേദങ്ങൾ ഭരണഘടനയുടെ മറ്റ് വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിധേയമാണ്, പ്രസ്തുത അനുച്ഛേദങ്ങളിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് ഭരണഘടനാ പദ്ധതിയെ മറികടക്കാൻ കഴിയില്ല; കൂടാതെ

(ആർ) 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 10-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം അധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിക്കുന്നതിൽ 2020 മെയ് 5, 2022 മെയ് 20 തീയതികളിൽ പുറപ്പെടുവിച്ച ഉത്തരവുകളിൽ ഉള്ളത് എന്ത് തന്നെയാലും, നിലവിലെ റിട്ട് ഹർജി നിലനിർത്താവുന്നതാണ്. മേഘരാജ് കോത്താരി ***v.*** അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ ***&*** മറ്റുള്ളവരും[2] കേസിലെ ഈ കോടതിയുടെ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ചിന്റെ തീരുമാനത്തിന് നിലവിലെ കേസിന്റെ വസ്തുതകൾക്ക് ബാധകമല്ല.

<u>യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യയുടെ സമർപ്പണങ്ങൾ</u>

10. ഇന്ത്യൻ യൂണിയന് വേണ്ടി ഹാജരായ സോളിസിറ്റർ ജനറൽ ശ്രീ തുഷാർ മേത്ത താഴെപ്പറയുന്ന വാദങ്ങൾ ഉന്നയിച്ചിട്ടുണ്ട്:

എ) 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിവാദ വിജ്ഞാപനത്തിലൂടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ രൂപീകരിച്ചതിനാൽ റിട്ട് ഹർജി കാലതാമസവും ഉപേക്ഷകളും ബാധിച്ച ഒന്നാണ്. അരുണാചൽ പ്രദേശ്, അസം, മണിപ്പൂർ, നാഗാലാൻഡ് എന്നീ സംസ്ഥാനങ്ങളെ നീക്കം ചെയ്തുകൊണ്ട് 2021 മാർച്ച് 3-ന് വിജ്ഞാപനം ഭേദഗതി ചെയ്തു. അതിനുശേഷം, 2022 മാർച്ച് 14-ന് കമ്മീഷൻ ഒരു കരട് അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവ്

2 1967 (1) എസ്.സി.ആർ 400

പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. 2022 മാർച്ച് 28 വരെ വൈകിയാണ് നിലവിലെ ഹർജി സമർപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്. 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപനത്തെ ചോദ്യം ചെയ്യുന്നതിനായി രണ്ട് വർഷത്തിലേറെ നീണ്ട ഇടവേളയ്ക്ക് ശേഷമാണ് നിലവിലെ റിട്ട് ഹർജി സമർപ്പിച്ചത്.

(ബി) ഈ ഹർജി നിലനിൽക്കുന്ന സമയത്ത്, 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 10-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവ് അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ പുറപ്പെടുവിച്ചു, ഇത് 2022 മാർച്ച് 20 മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വന്നതാണ്.

(സി) 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 10-ാം വകുപ്പിലെ (2)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം, 10-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച ഉത്തരവിനെ ചോദ്യം ചെയ്യാൻ ഏതൊരു കോടതിക്കും പൂർണ്ണമായ വിലക്കുണ്ട്. മേഘരാജ് കോത്താരി കേസിലെ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ചിന്റെ തീരുമാനം കണക്കിലെടുത്ത്, 10-ാം വകുപ്പിലെ (2)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള നിരോധനം ഭരണഘടനയുടെ 226-ാം അനുച്ഛേദം പ്രകാരമുള്ള പരിഹാരത്തിനും ബാധകമാണ്. മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഏതെങ്കിലും നിയമത്തിന്റെ സാധുത സംബന്ധിച്ച കാര്യങ്ങളിൽ കോടതികളുടെ ഇടപെടലിന് 32-ാം അനുച്ഛേദവും ഒരു തടസ്സം സൃഷ്ടിക്കുന്നു. നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവ് ഒരു നിയമമായി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു, അതിനാൽ, 2020 മെയ് 5, 2022 മെയ് 20 തീയതികളിലെ ഉത്തരവുകൾ നിലവിൽ ചോദ്യം ചെയ്യാൻ കഴിയില്ല;

(ഡി) ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 60,62 എന്നീ വകുപ്പുകൾ വിവിധ മേഖലകളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നവയാണ്. 60-ാം വകുപ്പ് പൊതുവെ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു, 62-ാം വകുപ്പ് 2011-ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയത്തെ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു. തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷന് അധികാരം നൽകുന്ന 60-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് "ചെയ്യാവുന്നതാണ്" എന്ന വാക്കും 62-ാം വകുപ്പ് "ചേയ്യേണ്ടതുണ്ട്" എന്ന വാക്കും ഉപയോഗിക്കുന്നു;

(ഇ) പാർലമെന്ററി, നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളുടെ പുനക്രമീകരണം നടത്തുന്ന ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62–ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമാണ് അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ രൂപീകരിച്ചത് എന്നതിനാൽ, അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 60–ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷൻ ഈ നടപടി ഏറ്റെടുക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ലായിരുന്നുവെന്ന് തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷൻ 2019 സെപ്റ്റംബർ 2–ലെ ഒരു കത്ത് വഴി കേന്ദ്ര സർക്കാരിനെ അറിയിച്ചു.

(എഫ്) 3–ാം അനുച്ഛേദം ഒരു പുതിയ സംസ്ഥാനം/കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശം രൂപീകരിക്കാൻ നിയമപ്രകാരം പാർലമെന്റിനെ പ്രത്യേകമായി അധികാരപ്പെടുത്തുന്നു, കൂടാതെ 3–ാം അനുച്ഛേദത്തിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന മേൽപ്പറഞ്ഞ നിയമം നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് പ്രാബല്യം നൽകുന്നതിന് ഒന്നാം പട്ടികയിലും നാലാം പട്ടികയിലും ഉചിതമായ ഭേദഗതികൾ വ്യവസ്ഥ ചെയ്യണം. 368–ാം അനുച്ഛേദത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യത്തിനായി അത്തരം ഒരു നിയമവും ഭരണഘടനയുടെ ഭേദഗതിയായി കണക്കാക്കാൻ പാടില്ലെന്ന് 4–ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (2)–ാം ഉപവാക്യം പ്രത്യേകം വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. മംഗൾ സിങ്ങും മറ്റൊരാളും ***v.*** യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ[3] കേസിലെ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ചിന്റെ തീരുമാനത്തെയാണ് ഇതിനെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നതിനായി ആശ്രയിച്ചത്.

(ജി) 81,170 എന്നീ അനുച്ഛേദങ്ങളുടെ (3)–ാം ഉപവാക്യങ്ങൾ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങൾക്ക് ഒരു രീതിയിലും ബാധകമല്ല.

<u>റിജോയൻഡർ</u>

11. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകളുടെ സാധുത നിലവിലെ ഹർജിയിൽ ചോദ്യം ചെയ്യുന്നില്ലെങ്കിലും, പ്രസ്തുത ചോദ്യം എല്ലായ്പ്പോഴും അനുമാനിക്കാൻ കഴിയുമെന്ന് ഹർജിക്കാർക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ മുതിർന്ന അഭിഭാഷകൻ വാദിച്ചു. ഭരണഘടനാ വ്യവസ്ഥകളും ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകളും തമ്മിലുള്ള പൊരുത്തക്കേടുകൾക്ക് സോളിസിറ്റർ ജനറൽ ഓഫ് ഇന്ത്യ ഉത്തരം നൽകിയിട്ടില്ലെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

<u>സമർപ്പണങ്ങളുടെ പരിഗണന</u>

3 1967 (2) എസ്.സി.ആർ 109

2019-ൽ ജമ്മു കാശ്മീർ സംസ്ഥാനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സംഭവവികാസങ്ങൾ.

12. (എ) 2019 ഓഗസ്റ്റ് 5-ന്, ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ 370-ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം അധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിച്ച് ബഹുമാനപ്പെട്ട ഇന്ത്യൻ രാഷ്ട്രപതി, 2019-ലെ ഭരണഘടനാ (ജമ്മു കശ്മീരിന് ബാധകമായത്) ഉത്തരവ് (ചുരുക്കത്തിൽ '2019-ലെ രാഷ്ട്രപതി ഉത്തരവ്') പുറപ്പെടുവിച്ചു. ജമ്മു കശ്മീർ സർക്കാരുമായി യോജിച്ചാണ് ഈ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചത്. കാലാകാലങ്ങളിൽ ഭേദഗതി വരുത്തിയ ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയിലെ എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും മേൽപ്പറഞ്ഞ ഉത്തരവിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഒഴിവാക്കലുകൾക്കും പരിഷ്കരണങ്ങൾക്കും വിധേയമായി ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ബാധകമാകുമെന്ന് 2019-ലെ രാഷ്ട്രപതി ഉത്തരവിലെ (2)-ാം ഉപവാക്യം വ്യവസ്ഥ ചെയ്തു.ജമ്മു കാശ്മീർ സംസ്ഥാനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് 367-ാം അനുച്ഛേദത്തിൽ ഈ ഉത്തരവ് (4)-ാം ഉപവാക്യം ചേർത്തു, "ഭരണഘടനയുടെ 370-അം അനുച്ഛേദത്തിലെ (3)-ാം ഉപവാക്യത്തിലെ വ്യവസ്ഥയിൽ (2)-ാം ഉപവാക്യത്തിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന "സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ഭരണഘടനാ അസംബ്ലി" എന്ന പ്രയോഗം "സംസ്ഥാന നിയമസഭ" എന്ന് വായിക്കപ്പെടും" എന്ന് അത് വ്യവസ്ഥ ചെയ്തു. 2019-ലെ രാഷ്ട്രപതി ഉത്തരവ് ഉടനടി പ്രാബല്യത്തിൽ വരുത്തി;

(ബി) രണ്ടാമത്തെ പ്രധാന വികസനം ഭരണഘടനയുടെ 370-ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (3)-ാം ഉപവാക്യം പ്രകാരമുള്ള പാർലമെന്റിന്റെ ശുപാർശ അനുസരിച്ച് ബഹുമാനപ്പെട്ട രാഷ്ട്രപതി നടത്തിയ പ്രഖ്യാപനമായിരുന്നു (ചുരുക്കത്തിൽ 'മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രഖ്യാപനം'). ഈ പ്രഖ്യാപനത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള ഒഴിവാക്കലുകൾക്ക് വിധേയമായി 2019 ഓഗസ്റ്റ് 6 മുതൽ 370-ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും പ്രവർത്തനരഹിതമാകുമെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചു. ഭരണഘടനയുടെ 152,308 എന്നീ അനുച്ഛേദങ്ങളിലോ അല്ലെങ്കിൽ മറ്റേതെങ്കിലും അനുച്ഛേദങ്ങളോ അല്ലെങ്കിൽ ജമ്മു കശ്മീർ ഭരണഘടനയുടെ മറ്റേതെങ്കിലും വ്യവസ്ഥകളിലോ അല്ലെങ്കിൽ ഏതെങ്കിലും നിയമത്തിലോ വിപരീതമായി എന്ത് തന്നെയുണ്ടെങ്കിലും, കാലാകാലങ്ങളിൽ ഭേദഗതി വരുത്തിയ രീതിയിലുള്ള ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന് ബാധകമാകുമെന്ന് അതിൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്;

(സി) അതിനാൽ, 2019-ലെ രാഷ്ട്രപതി ഉത്തരവും 2019 ഓഗസ്റ്റ് 6 മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രഖ്യാപനവും കണക്കിലെടുത്ത്, 2019-ലെ രാഷ്ട്രപതി ഉത്തരവിൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന പരിഷ്കരണങ്ങളൊഴികെ ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയിലെ എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന് ബാധകമായി. മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രഖ്യാപനത്തിന്റെയും 2019-ലെ രാഷ്ട്രപതി ഉത്തരവിന്റെയും ഫലമായി, ഭരണഘടനയുടെ 370-ാം അനുച്ഛേദത്തിന് കീഴിലുള്ള ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പ്രത്യേക പദവി ഫലത്തിൽ അവസാനിച്ചു;

(ഡി) തുടർന്നുള്ള മറ്റൊരു പ്രധാന സംഭവവികാസമായിരുന്നു 2019 ഓഗസ്റ്റ് 9-ന് ബഹുമാനപ്പെട്ട രാഷ്ട്രപതിയുടെ അനുമതി ലഭിച്ച ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമം നടപ്പാക്കിയത്. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമപ്രകാരം 2019 ഒക്ടോബർ 31 കേന്ദ്ര സർക്കാർ നിശ്ചയിച്ച ദിവസമായി നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു. അതിന്റെ 3,4 എന്നീ വകുപ്പുകൾ അനുസരിച്ച്, 2019 ഒക്ടോബർ 31 മുതൽ പ്രാബല്യം വരുന്ന രീതിയിൽ ലഡാക്ക് കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശം എന്നറിയപ്പെടുന്ന ഒരു പുതിയ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശം നിലവിൽ വന്നു. കാർഗിൽ, ലേ എന്നീ ജില്ലകൾ ഉൾപ്പെടുന്ന പ്രദേശങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുന്നതാണ് ഈ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശം. നിശ്ചയിച്ച ദിവസം മുതൽ ജമ്മു കശ്മീർ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശവും രൂപീകരിച്ചു. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ലഡാക്കിന്റെ പരിധിയിലുള്ള പ്രദേശം ഒഴികെയുള്ള മുൻ ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പ്രദേശങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുന്നതാണ് ഈ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശം. അങ്ങനെ, 2019 ഒക്ടോബർ 31 മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന രീതിയിൽ ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനം ഇല്ലാതാകുകയും ലഡാക്ക്, ജമ്മു കശ്മീർ എന്നീ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങൾ നിലവിൽ വരികയും ചെയ്തു.

(ഇ) 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിന്റെ 2-ാം വകുപ്പിലെ (എഫ്) ഉപവാക്യത്തിലെ "സ്റ്റേറ്റ്" എന്ന നിർവചനത്തിൽ നിയമസഭയുള്ള കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുന്നു എന്നതിനാൽ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ബാധകമായി. കൂടാതെ, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിന്റെ അഞ്ചാം പട്ടികയിലെ 1-ാം പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള മറ്റ് നിരവധി കേന്ദ്ര നിയമങ്ങൾ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ബാധകമായി;

(എഫ്) 1951-ലെ ജനപ്രാതിനിധ്യ നിയമം (ചുരുക്കത്തിൽ '1951-ലെ ആർ.പി നിയമം') ജമ്മു കശ്മീരിലെ പാർലമെന്റിന്റെ ഇരുസഭകളിലെയും സീറ്റുകൾ നികത്തുന്നതിനുള്ള തിരഞ്ഞെടുപ്പിന് ബാധകമല്ലായിരുന്നു. പുതുതായി രൂപീകരിച്ച രണ്ട് കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങൾക്കും 1951-ലെ ആർ.പി നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ ബാധകമാക്കുന്ന ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലൂടെ 1951-ലെ ആർ.പി നിയമത്തിൽ ഒരു ഭേദഗതി വരുത്തി. അതിനുമുമ്പ്, 1957-ലെ ജമ്മു കശ്മീർ ജനപ്രാതിനിധ്യ നിയമം (ചുരുക്കത്തിൽ " ജെ & കെ ആർ.പി നിയമം") സംസ്ഥാനത്തിന് ബാധകമായിരുന്നു. 1950-ലെ ജനപ്രാതിനിധ്യ നിയമം (ചുരുക്കത്തിൽ '1950-ലെ ആർ.പി നിയമം') ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന് ബാധകമായിരുന്നതിനാൽ, പുതുതായി സൃഷ്ടിച്ച രണ്ട് കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങൾക്കും ഇത് ബാധകമാണെന്ന് ഇവിടെ ശ്രദ്ധിക്കാം.

(ജി) ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 13-ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, നേരത്തെ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ പുതുച്ചേരിയ്ക്ക് മാത്രം ബാധകമായിരുന്ന 239-എ അനുച്ഛേദത്തിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന വ്യവസ്ഥകൾ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ബാധകമാക്കി. 239-എ അനുച്ഛേദം, മറ്റ് കാര്യങ്ങൾക്കൊപ്പം, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ പുതുച്ചേരിയുടെ നിയമസഭയായി പ്രവർത്തിക്കാൻ പാർലമെന്റിന് നിയമപ്രകാരം ഒരു സമിതി സൃഷ്ടിക്കാൻ കഴിയുമെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു.

<u>ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകളുടെ സാധുത സംബന്ധിച്ച പ്രശ്നം</u>

13. ഹർജിക്കാർക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ മുതിർന്ന അഭിഭാഷകന്റെ സമർപ്പണങ്ങൾ കേൾക്കുന്നതിനിടെ, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ ചില വ്യവസ്ഥകളുടെ സാധുതയെ ആക്രമിക്കാൻ അദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചുവെന്ന് ഇവിടെ ശ്രദ്ധിക്കാവുന്നതാണ്. അതിനാൽ, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ ഏതെങ്കിലും വ്യവസ്ഥകളുടെ ഭരണഘടനാ സാധുതയെ ചോദ്യം ചെയ്യുന്ന ഒരു കാര്യവും നിലവിലെ റിട്ട് ഹർജിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ലെന്ന് ഈ കോടതി അദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചു. വ്യവസ്ഥകളെ ചോദ്യം ചെയ്യാൻ താൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ലെന്നായിരുന്നു മുതിർന്ന അഭിഭാഷകന്റെ പ്രാഥമിക പ്രതികരണം. എന്നിരുന്നാലും, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ പ്രസക്തമായ വ്യവസ്ഥകളെ ചോദ്യം ചെയ്യുന്നത് ഈ റിട്ട് ഹർജിയിൽ അന്തർലീനമാണെന്ന് അദ്ദേഹം പിന്നീട് സമർപ്പിച്ചു.

14. ഒരു കക്ഷി ഒരു നിയമത്തിന്റെ ഭരണഘടനാ സാധുതയെ ചോദ്യം ചെയ്യാൻ ആഗ്രഹിക്കുമ്പോൾ, നിയമത്തിന്റെ സാധുതയെ ചോദ്യം ചെയ്യാൻ ആശ്രയിക്കുന്ന കാരണങ്ങൾ വിശദമായി വാദിക്കണം എന്നതിൽ സംശയമില്ല. ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രത്യേക വാദങ്ങളുടെ അഭാവത്തിൽ, നിയമപരമായ വ്യവസ്ഥകളുടെ സാധുത സംബന്ധിച്ച വിഷയത്തിലേക്ക് പോകാൻ കോടതിക്ക് കഴിയില്ല. വാദങ്ങളിൽ വെല്ലുവിളിയുടെ പ്രത്യേക കാരണങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തി പ്രത്യേകമായി ചോദ്യം ചെയ്തില്ലെങ്കിൽ ഭരണഘടനാ കോടതികൾക്ക് നിയമനിർമ്മാണസഭ ഉണ്ടാക്കിയ നിയമത്തിൽ ഇടപെടാൻ കഴിയില്ല. നിയമങ്ങളുടെ ഭരണഘടനാ സാധുതയെക്കുറിച്ച് എല്ലായ്പ്പോഴും ഒരു അനുമാനം ഉണ്ടെന്നതാണ് കാരണം. അത് തെളിയിക്കാനുള്ള ഉത്തരവാദിത്തം എല്ലായ്പ്പോഴും ഭരണഘടനാ വിരുദ്ധമാണെന്ന് ആരോപിക്കുന്ന വ്യക്തിക്കാണ്. ആ ആവശ്യത്തിനായി, ചോദ്യം ചെയ്യാൻ ആശ്രയിക്കുന്ന പ്രത്യേക കാരണങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കിക്കൊണ്ട് വെല്ലുവിളി പ്രത്യേകമായി അഭ്യർത്ഥിക്കേണ്ടതുണ്ട്. സാധുതയെ വെല്ലുവിളിക്കുന്നത് അന്തർലീനമാണെന്ന ഒരു നിഗമനം വാദങ്ങളിൽ നിന്ന് കൊണ്ടുവന്ന് മാത്രം യോഗ്യതയുള്ള നിയമനിർമ്മാണസഭ നിർമ്മിച്ച നിയമനിർമ്മാണത്തിൽ ഒരു ഭരണഘടനാ കോടതിക്ക് കൂടുതൽ ആലോചനയില്ലാതെ ഇടപെടാൻ കഴിയില്ല. നിയമനിർമ്മാണത്തെ ചോദ്യം ചെയ്യാൻ ശ്രമിക്കുന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഭരണകൂടത്തെ ബോധവാന്മാരാക്കിയാൽ മാത്രമേ ഭരണകൂടത്തെ പ്രതിരോധിക്കാൻ സംസ്ഥാനത്തിന് ശരിയായ അവസരം ലഭിക്കൂ.

15. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകളെ ചോദ്യം ചെയ്യാൻ ഹർജിക്കാർക്ക് അവസരം ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും ഹർജിക്കാർ അത് വേണ്ടെന്ന് തീരുമാനിച്ചു. 2019-ലെ രാഷ്ട്രപതി ഉത്തരവിനെയും മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രഖ്യാപനത്തെയും ഹർജിക്കാർ ചോദ്യം ചെയ്യുന്നില്ലെന്നും ഇവിടെ കാണാം. അതിനാൽ, 2019-ലെ രാഷ്ട്രപതി ഉത്തരവും മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രഖ്യാപനവും ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകളും സാധുതയുള്ളവയാണെന്ന നിലപാട് പ്രകാരം നാം മുന്നോട്ട് പോകേണ്ടതുണ്ട്. ഈ പശ്ചാത്തലത്തിലാണ് ബാറിലുടനീളം സമർപ്പിച്ച സമർപ്പണങ്ങൾ അഭിനന്ദിക്കപ്പെടേണ്ടത്.

<u>റിട്ട് ഹർജിയിലെ വെല്ലുവിളികളെക്കുറിച്ചുള്ള കണ്ടെത്തലുകൾ</u>

16. 1–ാം അനുച്ഛേദം, ഒന്നാം പട്ടിക എന്നിവയിൽ നിന്ന് കാണാൻ കഴിയുന്നതുപോലെ ഭരണഘടന സംസ്ഥാനങ്ങളും കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളും തമ്മിൽ വ്യക്തമായ വ്യത്യാസം നൽകുന്നു. ഭരണഘടനയുടെ അഞ്ചാം ഭാഗം യൂണിയനുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്. അഞ്ചാം ഭാഗത്തിന്റെ രണ്ടാം അധ്യായം പാർലമെന്റുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്. ആറാം ഭാഗം സംസ്ഥാനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്. ആറാം ഭാഗത്തിന്റെ മൂന്നാം അധ്യായം സംസ്ഥാന നിയമനിർമ്മാണസഭയെ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു. ഭരണഘടനയുടെ എട്ടാം ഭാഗം കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളെ സ്വതന്ത്രമായി കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു.

17. 3–ാം അനുച്ഛേദം പ്രകാരം പാർലമെന്റിന് നിയമപ്രകാരം പുതിയ സംസ്ഥാനങ്ങൾ രൂപീകരിക്കാനും നിലവിലുള്ള സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ പ്രദേശങ്ങൾ, അതിർത്തികൾ അല്ലെങ്കിൽ പേരുകൾ എന്നിവ മാറ്റാനും കഴിയും. 3–ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (എ) മുതൽ (ഇ) വരെയുള്ള ഉപവാക്യങ്ങൾ, ഒരു "സംസ്ഥാന" ത്തിൽ "കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശം" ഉൾപ്പെടുന്നുവെന്ന് ഐ വിശദീകരണം വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. അതിനാൽ, 3–ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (എ) ഉപവാക്യം പ്രകാരം ഒരു പുതിയ സംസ്ഥാനം രൂപീകരിക്കുന്നതിനോ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ അതിർത്തിയിൽ മാറ്റം വരുത്തുന്നതിനോ നിയമം നിർമ്മിക്കാനുള്ള പാർലമെന്റിന്റെ അധികാരത്തിൽ ഒരു പുതിയ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശം രൂപീകരിക്കുന്നതിനുള്ള നിയമം നിർമ്മിക്കാനുള്ള അധികാരവും ഉൾപ്പെടുന്നുവെന്ന് ഐ വിശദീകരണം വ്യക്തമാക്കുന്നു. ഒരു പുതിയ സംസ്ഥാനം രൂപീകരിക്കുന്നതിനുള്ള നിയമം നടപ്പാക്കാൻ പാർലമെന്റിന് (എ) ഉപവാക്യം നൽകിയിട്ടുള്ള അധികാരത്തിൽ ഏതെങ്കിലും സംസ്ഥാനത്തിന്റെയോ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിന്റെയോ ഭാഗങ്ങൾ മറ്റേതെങ്കിലും സംസ്ഥാനത്തിനോ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിനോ ഒപ്പം സംയോജിപ്പിച്ച് ഒരു കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശം രൂപീകരിക്കാനുള്ള അധികാരവും ഉൾപ്പെടുന്നുവെന്ന് 2–ാം വിശദീകരണം വ്യക്തമാക്കുന്നു. 3–ാം അനുച്ഛേദത്തിൽ നൽകിയിരിക്കുന്നതുപോലെ പാർലമെന്റ് ഉണ്ടാക്കിയ ഏതെങ്കിലും നിയമത്തിൽ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുത്തുന്നതിനായി ആവശ്യമായ ആദ്യ പട്ടിക (സംസ്ഥാനങ്ങളുടെയും കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളുടെയും പട്ടിക അടങ്ങിയിരിക്കുന്നത്), നാലാം പട്ടിക (സംസ്ഥാന കൗൺസിലിലെ സീറ്റുകളുടെ വിഹിതം അടങ്ങിയിരിക്കുന്നത്) എന്നിവയുടെ ഭേദഗതിയുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ അടങ്ങിയിരിക്കുമെന്ന് 4–ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. പാർലമെന്റിലെയും അത്തരം നിയമങ്ങളാൽ ബാധിക്കപ്പെടുന്ന സംസ്ഥാനത്തിന്റെ നിയമനിർമ്മാണസഭയിലെയും പ്രാതിനിധ്യം സംബന്ധിച്ച വ്യവസ്ഥകൾ ഉൾപ്പെടെ

പാർലമെന്റിന് ആവശ്യമെന്ന് തോന്നുന്ന അനുബന്ധവും ആകസ്മികവും അനന്തരഫലവുമായ വ്യവസ്ഥകളും അത്തരം നിയമത്തിൽ അടങ്ങിയിരിക്കാം. 3–ാം അനുച്ഛേദം നിർമ്മിച്ച അത്തരം ഒരു നിയമവും 368–ാം അനുച്ഛേദത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യങ്ങൾക്കായി ഭരണഘടനയുടെ ഭേദഗതിയായി കണക്കാക്കില്ലെന്ന് 4–ാം അനുച്ഛേദത്തിന്റെ (2)–ാം ഉപവാക്യം വ്യക്തമാക്കുന്നു. അതേ നിയമപ്രകാരം, പാർലമെന്റിലും അത്തരം നിയമം സൃഷ്ടിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിന്റെ നിയമനിർമ്മാണസഭയിലും പ്രാതിനിധ്യം സംബന്ധിച്ച് ഒരു വ്യവസ്ഥ ഉണ്ടാക്കാം. 4–ാം അനുച്ഛേദം പ്രകാരമുള്ള അധികാരം നിയമസഭയിലെ മൊത്തം അംഗങ്ങളെ 170–ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ അംഗസംഖ്യയിൽ നിന്ന് കുറയ്ക്കാൻ പോലും പര്യാപ്തമാണെന്ന് മംഗൾ സിംഗ് കേസിൽ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് നിരീക്ഷിച്ചു.

18. ആദ്യമായി, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിനെ സംബന്ധിച്ച് "നിയമസഭകളുടെ ഘടന" എന്ന തലക്കെട്ടിലുള്ള 170–ാം അനുച്ഛേദത്തിന്റെ പ്രയോഗക്ഷമതയെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രശ്നം നമുക്ക് കൈകാര്യം ചെയ്യാം. സംസ്ഥാനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഭരണഘടനയുടെ ആറാം ഭാഗത്തിലാണ് മൂന്നാം അധ്യായം ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളത്. 170–ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (3)–ാം ഉപവാക്യത്തിലെ രണ്ടാമത്തെ വ്യവസ്ഥയിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന വ്യവസ്ഥകളുടെ ലംഘനത്തിന് ഹർജിക്കാർ വളരെയധികം ഊന്നൽ നൽകിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, മേൽപ്പറഞ്ഞ അനുച്ഛേദം കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെ നിയമസഭകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതേയല്ല എന്ന കാര്യം ശ്രദ്ധിക്കാവുന്നതാണ്. ഭരണഘടനയുടെ എട്ടാം ഭാഗത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള 239–എ, 239–എഎ എന്നീ അനുച്ഛേദങ്ങൾ ചില കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിൽ നിയമനിർമ്മാണസഭയായും മന്ത്രിസഭയായും പ്രവർത്തിക്കാൻ ഒരു സമിതി സൃഷ്ടിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട അനുച്ഛേദങ്ങളാണ്. സൗകര്യത്തെക്കരുതി 239–എ അനുച്ഛേദം ചുവടെ ചേർക്കുന്നു:

> **"239** എ. ചില കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങൾക്കായി പ്രാദേശിക നിയമനിർമ്മാണ സഭകൾ അല്ലെങ്കിൽ മന്ത്രിസഭാ കൗൺസിൽ അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടും സൃഷ്ടിക്കുന്നത് – **(1)** പാർലമെന്റിന് നിയമപ്രകാരം **[**കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ പുതുച്ചേരിക്കായി**]** ഇനിപ്പറയുന്നവ ശുപാർശ ചെയ്യാവുന്നതാണ്.
>
> **(**എ**)** കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിന്റെ നിയമനിർമ്മാണസഭയായി പ്രവർത്തിക്കാൻ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടതോ ഭാഗികമായി നാമനിർദ്ദേശം

ചെയ്യപ്പെട്ടതോ ഭാഗികമായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടതോ ആയ ഒരു സമിതി, അല്ലെങ്കിൽ

(ബി) ഓരോ സാഹചര്യത്തിലും നിയമത്തിൽ വ്യക്തമാക്കാവുന്ന അത്തരം ഭരണഘടന, അധികാരങ്ങൾ, പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്നിവയുള്ള ഒരു മന്ത്രിസഭ അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടും.

(2) (1)–ാം ഉപവാക്യത്തിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും നിയമം, ഈ ഭരണഘടന ഭേദഗതി ചെയ്യുന്നതോ ഭേദഗതി ചെയ്യുന്നതോ ആയ ഏതെങ്കിലും വ്യവസ്ഥകൾ അതിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നുവെങ്കിൽപ്പോലും, 368–ാം അനുച്ഛേദത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യങ്ങൾക്കായി ഈ ഭരണഘടനയുടെ ഭേദഗതിയായി കണക്കാക്കാൻ പാടുള്ളതല്ല.

(ഊന്നൽ ചേർത്തു)

ആദ്യം നിലനിന്നിരുന്ന രീതിയിലെ 239–എ അനുച്ഛേദം, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ പുതുച്ചേരിക്ക് കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിന്റെ മന്ത്രിസഭയായോ അല്ലെങ്കിൽ നിയമനിർമ്മാണസഭയായോ അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടുമായോ പ്രവർത്തിക്കാൻ കഴിയുന്ന ഒരു സമിതി പാർലമെന്റിന് നിയമപ്രകാരം സൃഷ്ടിക്കാൻ കഴിയും എന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരുന്നു. 239–എ അനുച്ഛേദം പ്രകാരം കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിന്റെ നിയമനിർമ്മാണസഭയായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന അത്തരം ഒരു സമിതി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്നതോ ഭാഗികമായി നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യപ്പെടുന്നതോ ഭാഗികമായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്നതോ ആകാം. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 13–ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, 2019 ഒക്ടോബർ 31 മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന 239–എ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ബാധകമായി. 239–എ അനുച്ഛേദത്തിന്റെ (2)–ാം ഉപവാക്യത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതുപോലെ, 239–എ അനുച്ഛേദത്തിന്റെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന നിയമം 368–ാം അനുച്ഛേദത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യങ്ങൾക്കായി ഭരണഘടനയുടെ ഭേദഗതിയായി കണക്കാക്കില്ല.

19. 3,4,239–എ എന്നീ അനുച്ഛേദങ്ങളുടെ സംയുക്ത വായനയിൽ നിന്ന് ഈ കോടതി താഴെപ്പറയുന്നത് കണ്ടെത്തുന്നു:–

(എ) പാർലമെന്റിന് ഒരു നിയമം നിർമ്മിക്കുന്നതിലൂടെ നിലവിലുള്ള ഒരു സംസ്ഥാനത്തെ ഒന്നോ അതിലധികമോ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളാക്കി പരിവർത്തനം ചെയ്യാൻ കഴിയും;

(ബി) കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളായ പുതുച്ചേരി, ജമ്മു കശ്മീർ എന്നിവയ്ക്കായി നിയമനിർമ്മാണസഭ രൂപീകരിക്കാൻ പാർലമെന്റിന് നിയമപ്രകാരം അധികാരമുണ്ട്. അതനുസരിച്ച്, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 14-ാം വകുപ്പിലെ (2)-ാം ഉപവകുപ്പ് കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ഒരു നിയമസഭ ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു; കൂടാതെ

(സി) കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളായ പുതുച്ചേരി, ജമ്മു കശ്മീർ എന്നിവയ്ക്കായി നിയമനിർമ്മാണസഭ രൂപീകരിച്ചുകൊണ്ട് പാർലമെന്റ് നിർമ്മിക്കുന്ന നിയമത്തിന് ഭരണഘടനയുടെ ചില ഭാഗങ്ങൾ ഭേദഗതി ചെയ്യുന്ന ഫലമുണ്ടെങ്കിൽപ്പോലും, അത് 368-ാം അനുച്ഛേദത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യങ്ങൾക്കായി ഭരണഘടനയുടെ ഭേദഗതിയായി കണക്കാക്കില്ല.

20. ഇനി ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലേക്ക് വരുമ്പോൾ, 3,4,239-എ എന്നീ അനുച്ഛേദങ്ങൾ പ്രകാരമുള്ള അധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിച്ചാണ് പാർലമെന്റ് ഈ നിയമം ഉണ്ടാക്കിയതെന്ന് വ്യക്തമാണ്. ഈ നിയമം ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന് പകരം രണ്ട് കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചു. ഈ നിയമം അതിന്റെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുത്തുന്നതിനായി ഒന്നും നാലും പട്ടികകൾ ഭേദഗതി ചെയ്യാൻ വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിൽ ഇത് ബാധകമാക്കുന്നതിന് 239-എ അനുച്ഛേദം ഭേദഗതി ചെയ്യാൻ 13-ാം വകുപ്പ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. പുതിയ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന്റെ രൂപീകരണത്തിന് പ്രാബല്യം നൽകുന്നതിനായി 4-ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പിൽ നൽകിയിരിക്കുന്നതുപോലെ പാർലമെന്റ് നൽകിയ അനുബന്ധവും അനന്തരഫലവുമായ വ്യവസ്ഥയാണ് 13-ാം വകുപ്പ്. 4-ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (2)-ാം ഉപവാക്യം കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, 13-ാം വകുപ്പിന് 239-എ അനുച്ഛേദം ഭേദഗതി ചെയ്യുന്നതിന്റെ ഫലമാണെങ്കിലും, ഭരണഘടനയുടെ 368-ാം അനുച്ഛേദം അതിനെ ബാധിക്കില്ല.

21. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 14-ാം വകുപ്പിലെ (2)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ഒരു നിയമസഭ രൂപീകരിച്ചു. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമസഭയിൽ നേരിട്ടുള്ള തിരഞ്ഞെടുപ്പിലൂടെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്ന വ്യക്തികൾ നികത്തേണ്ട മൊത്തം സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം 107 ആയിരിക്കുമെന്ന് (3)-ാം ഉപവകുപ്പ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. 14-ാം വകുപ്പിലെ (4)-ാം ഉപവകുപ്പിലെ (എ) ഉപവാക്യം പ്രകാരം പാകിസ്ഥാൻ അധിനിവേശത്തിലുള്ള കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിന്റെ പ്രദേശം പ്രസ്തുത അധിനിവേശം ഇല്ലാതാകുന്നത് വരെ മേൽപ്പറഞ്ഞ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിന്റെ നിയമസഭയിലെ 24 സീറ്റുകൾ ഒഴിഞ്ഞുകിടക്കും. ജമ്മു കശ്മീരിന്റെ ഭരണഘടന പ്രകാരം, പാകിസ്ഥാൻ അധിനിവേശ പ്രദേശത്തിനായി നീക്കിവച്ച 24 സീറ്റുകൾ ഒഴികെയുള്ള സംസ്ഥാന നിയമസഭയിലെ സീറ്റുകൾ 87 ആയിരുന്നു, അതിൽ 7 സീറ്റുകൾ പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗക്കാർക്കായി നീക്കിവച്ചിരുന്നു.

22. നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ എണ്ണത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, "നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം" എന്ന തലക്കെട്ടുള്ള ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിന്റെ അഞ്ചാം ഭാഗവും നാം പരാമർശിക്കണം. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമസഭയിലെ സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം 107-ൽ നിന്ന് 114 ആയി ഉയർത്തണമെന്ന് 60-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, പാകിസ്ഥാൻ അധിനിവേശ പ്രദേശത്ത് നിന്ന് ഒഴിവാക്കിയ 24 സീറ്റുകൾ അതേപടി നിലനിൽക്കുന്നു. അതിനാൽ, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമസഭയിലേക്ക് തിരഞ്ഞെടുപ്പ് നടത്തുന്നതിന് ഇപ്പോൾ ലഭ്യമായ മൊത്തം സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം 90 ആണ്.

23. അതിനാൽ, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമസഭയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, 170-ാം അനുച്ഛേദത്തിന്റെ പ്രയോഗമുണ്ടാകില്ല, കാരണം സംസ്ഥാന നിയമസഭയെ മാത്രം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന ഭാഗം VI-ന്റെ മൂന്നാം അധ്യായത്തിന്റെ ഭാഗമാണ് അത്. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെ നിയമനിർമ്മാണ സഭകൾക്ക് ഇത് ബാധകമല്ല. കാരണം, ബന്ധപ്പെട്ട കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെ നിയമസഭകൾ ഭരിക്കപ്പെടുന്നത് പാർലമെന്റ് 239-എ അനുച്ഛേദം അനുസരിച്ച് ഉണ്ടാക്കിയ നിയമപ്രകാരമായിരിക്കും, അല്ലാതെ ആറാം ഭാഗത്തിലെ മൂന്നാം അധ്യായത്തിലെ വ്യവസ്ഥകളിലൂടെയല്ല. 170-ാം അനുച്ഛേദം കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമനിർമ്മാണസഭയ്ക്ക് ബാധകമല്ലാത്തതിനാൽ, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ ചില വ്യവസ്ഥകളും അതിന് കീഴിൽ സ്വീകരിച്ച നടപടികളും 170-ാം

അനുച്ഛേദത്തിനും പ്രത്യേകിച്ച് (3)-ാം ഉപവ്യവസ്ഥയ്ക്കും വിരുദ്ധമാണെന്ന വാദത്തിന്റെ പ്രധാന ഊന്നൽ അതിനാൽ വ്യക്തമായി തെറ്റിദ്ധരിക്കപ്പെട്ടതും നിരസിക്കാൻ അർഹവുമാണ്.

അതിർത്തി നിർണ്ണയ നടപടികൾ

24.ആദ്യത്തേത് 1962-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ നിയമവും രണ്ടാമത്തേത് 1972-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമവുമായിരുന്നു. രണ്ട് നിയമങ്ങളിലും ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള സംസ്ഥാനത്തിന്റെ നിർവചനം ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തെ പ്രത്യേകമായി ഒഴിവാക്കിയതിനാൽ ഈ രണ്ട് നിയമങ്ങളും ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന് ബാധകമല്ല. 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലും ഇത് തന്നെയാണ് സ്ഥിതി. ജമ്മു കശ്മീർ ആർ.പി നിയമത്തിലെ 3-ാം വകുപ്പ്, അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ സ്ഥാപിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത വ്യക്തമാക്കുന്നു, അത് അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ നിയമസഭയിലെ സീറ്റുകൾ ഏക അംഗ പ്രാദേശിക നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളിലേക്ക് വിതരണം ചെയ്യുമെന്നും 3-ാം വകുപ്പിലെ (2)-ാം ഉപവകുപ്പിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന വിവിധ ഘടകങ്ങൾ കണക്കിലെടുത്ത് അവയുടെ പരിധി നിശ്ചയിക്കുമെന്നും വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. ജമ്മു കശ്മീർ ആർ.പി നിയമത്തിലെ 4-ബി വകുപ്പ്, മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം സംബന്ധിച്ച് ഒരു ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കാനും അത് പ്രസിദ്ധീകരിക്കാനും അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷനോട് നിർദ്ദേശിച്ച് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ, ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന് ബാധകമായ 1995-ലെ നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചു. ജമ്മു കശ്മീർ ആർ.പി നിയമത്തിലെ 4-സി വകുപ്പ്, അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന്റെ അന്തിമ ഉത്തരവിലെ ഏതെങ്കിലും അച്ചടി പിശകുകളോ ഏതെങ്കിലും പിശകുകളോ ഒഴിവാക്കലുകളോ തിരുത്താനുള്ള അധികാരം തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷന് നൽകി. അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന്റെ അന്തിമ ഉത്തരവിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും ജില്ലയുടെയോ ഏതെങ്കിലും പ്രാദേശിക വിഭാഗത്തിന്റെയോ അതിർത്തികളോ പേരുകളോ മാറ്റുമ്പോൾ ഭേദഗതികൾ വരുത്താൻ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷന് അധികാരമുണ്ടായിരുന്നു.

25. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 14-ാം വകുപ്പിലെ (5)-ാം ഉപവകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, 1995-ലെ മേൽപ്പറഞ്ഞ അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവ് അതിന്റെ മൂന്നാം പട്ടികയിൽ നൽകിയിരിക്കുന്നതുപോലെ ഭേദഗതി ചെയ്യുന്നു. 14-ാം വകുപ്പിലെ (3)-ാം

ഉപവകുപ്പിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള മൊത്തം 107 നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളിൽ നിലവിലുള്ള 83 മണ്ഡലങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് 1995-ലെ മേൽപ്പറഞ്ഞ അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവ് പ്രകാരം നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം സംബന്ധിച്ച ഭേദഗതികളുടെ വിശദാംശങ്ങൾ മൂന്നാം പട്ടികയിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. പാകിസ്ഥാൻ അധിനിവേശ പ്രദേശത്ത് ഉൾപ്പെടുന്ന 24 നിയോജകമണ്ഡലങ്ങൾ വ്യക്തമായും അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവിന്റെ പരിധിയിൽ വന്നില്ല. അങ്ങനെ, 14-ാം വകുപ്പിലെ (5)-ാം ഉപവകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമസഭയുടെ 83 നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയിക്കുന്ന മൂന്നാം പട്ടികയുടെ രൂപത്തിൽ അതിർത്തി നിർണ്ണയം ഉൾപ്പെടുത്തി.

26. ഇപ്പോൾ നമ്മൾ മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിന്റെ അഞ്ചാം ഭാഗത്തിലേക്ക് വരുന്നു. 62-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പിലെ (എ) ഉപവാക്യം അനുസരിച്ച്, 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ 2019 ഒക്ടോബർ 31 മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന രീതിയിൽ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ബാധകമാക്കി. സൌകര്യത്തിനായി, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 60 മുതൽ 63 വരെയുള്ള വകുപ്പുകൾ കീഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു:

> **60. (1)** ഈ നിയമത്തിലെ **14**-ാം വകുപ്പിലെ **(3)**-ാം ഉപവകുപ്പുകളെ ബാധിക്കാതെ, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീർ നിയമസഭയിലെ സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം **107**-ൽ നിന്ന് **114** ആയി വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം കീഴെ നൽകിയിരിക്കുന്ന രീതിയിൽ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷന് നിർണ്ണയിക്കുകയും ചെയ്യാം.—
>
> (എ) ഭരണഘടനയുടെ പ്രസക്തമായ വ്യവസ്ഥകൾ കണക്കിലെടുത്ത് നിയമസഭയിലെ പട്ടികജാതിക്കാർക്കും പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കും സംവരണം ചെയ്യേണ്ട സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം;
>
> (ബി) കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശം വിഭജിക്കേണ്ട നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങൾ, അത്തരം ഓരോ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെയും വ്യാപ്തി, അവയിൽ ഏതൊക്കെ സീറ്റുകൾ പട്ടികജാതിക്കാർക്കോ പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കോ സംവരണം ചെയ്യണം;

(സി**)** ഓരോ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെയും പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ പരിധിയിലും വ്യാപ്തിയുടെ വിവരണത്തിലും ആവശ്യമായതോ ഉചിതമോ ആയ ക്രമീകരണങ്ങൾ**.**

(2) (1)–ാം ഉപവകുപ്പിലെ (ബി), (സി) എന്നീ ഉപവാക്യങ്ങളിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾ നിർണ്ണയിക്കുമ്പോൾ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷൻ താഴെപ്പറയുന്ന വ്യവസ്ഥകൾ പരിഗണിക്കേണ്ടതാണ്, അതായത്:–

(എ) എല്ലാ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളും ഏകാംഗ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളായിരിക്കണം;

(ബി) എല്ലാ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളും, പ്രായോഗികമായി, ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായി വലിപ്പം കുറവുള്ള പ്രദേശങ്ങളായിരിക്കണം, അവയുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയിക്കുമ്പോൾ, ഭൗതിക സവിശേഷതകൾ, നിലവിലുള്ള ഭരണ യൂണിറ്റുകളുടെ അതിരുകൾ, ആശയവിനിമയത്തിനുള്ള സൌകര്യങ്ങൾ, പൊതുജനങ്ങൾക്കുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ എന്നിവ കണക്കിലെടുക്കേണ്ടതാണ്;

(സി) പട്ടികജാതിക്കാർക്കും പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കുമായി സീറ്റുകൾ നീക്കിവച്ചിരിക്കുന്ന നിയോജകമണ്ഡലങ്ങൾ, പ്രായോഗികമായി, മൊത്തം ജനസംഖ്യയിൽ അവരുടെ ജനസംഖ്യയുടെ അനുപാതം ഏറ്റവും കൂടുതലുള്ള പ്രദേശങ്ങളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യണം.

(3) (1)–ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള തങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിർവഹിക്കാൻ സഹായിക്കുന്നതിന് തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷൻ നാല് അസോസിയേറ്റ് അംഗങ്ങളുമായി സഹകരിക്കും, ഈ അംഗങ്ങളെ കേന്ദ്ര സർക്കാർ ഒരു ഉത്തരവിലൂടെ വ്യക്തമാക്കും, അവർ ഒന്നുകിൽ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമസഭയിലെ അംഗങ്ങളോ അല്ലെങ്കിൽ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിനെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന ലോക്സഭയിലെ നാല് അംഗങ്ങളോ ആയിരിക്കണം.

എന്നാൽ അസോസിയേറ്റ് അംഗങ്ങളിൽ ആർക്കും വോട്ട് ചെയ്യാനോ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷന്റെ ഏതെങ്കിലും തീരുമാനത്തിൽ ഒപ്പിടാനോ അവകാശമില്ല.

(4) മരണമോ രാജിയോ മൂലം ഒരു അസോസിയേറ്റ് അംഗത്തിന്റെ സ്ഥാനം ഒഴിഞ്ഞുകിടക്കുകയാണെങ്കിൽ, (3)–ാം ഉപവകുപ്പിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്കനുസൃതമായി അത് പ്രായോഗികമാകുന്നിടത്തോളം പൂരിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

(5) ഇലക്ഷൻ കമ്മീഷൻ ഇനിപ്പറയുന്നവ ചെയ്യുന്നതായിരിക്കും–

നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയത്തിനുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ, അവ പ്രസിദ്ധീകരിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന അസോസിയേറ്റ് അംഗങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള ഏതെങ്കിലും വ്യത്യസ്ത നിർദ്ദേശങ്ങൾക്കൊപ്പം, ഔദ്യോഗിക ഗസറ്റിലും അത് ഉചിതമെന്ന് കരുതുന്ന മറ്റേതെങ്കിലും രീതിയിലും പ്രസിദ്ധീകരിക്കും, അതിന്റെ കൂടെ എതിർപ്പുകളും നിർദ്ദേശങ്ങളും ക്ഷണിക്കുന്ന ഒരു നോട്ടീസ് നൽകുകയും നിർദ്ദേശങ്ങൾ കൂടുതൽ പരിഗണിക്കുന്ന തീയതിയും അതിനുശേഷവും ഒരു തീയതി വ്യക്തമാക്കുകയും വേണം.

(ബി) അങ്ങനെ വ്യക്തമാക്കിയ തീയതിക്ക് മുമ്പ് തങ്ങൾക്ക് ലഭിച്ചേക്കാവുന്ന എല്ലാ എതിർപ്പുകളും നിർദ്ദേശങ്ങളും പരിഗണിക്കും; കൂടാതെ

(സി) നിർദ്ദിഷ്ട തീയതിക്ക് മുമ്പ് ലഭിച്ച എല്ലാ എതിർപ്പുകളും നിർദ്ദേശങ്ങളും പരിഗണിച്ച ശേഷം, ഒന്നോ അതിലധികമോ ഉത്തരവുകളിലൂടെ മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷൻ തീരുമാനിക്കും. ഈ ഉത്തരവുകൾ ഔദ്യോഗിക ഗസറ്റിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കും, പ്രസിദ്ധീകരിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ അവയ്ക്ക് നിയമത്തിന്റെ പൂർണ്ണ ശക്തിയുണ്ടാകും, ഒരു കോടതിയിലും അവ പിന്നീട് വെല്ലുവിളിക്കാൻ കഴിയില്ല.

(6) അത്തരം പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനുശേഷം എത്രയും വേഗം, നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട അത്തരം എല്ലാ ഉത്തരവുകളും ജമ്മു കശ്മീർ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെ നിയമസഭയുടെ മുമ്പാകെ വയ്ക്കേണ്ടതാണ്.

61. ഇലക്ഷൻ കമ്മീഷൻ ഔദ്യോഗിക ഗസ്റ്റിൽ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ച് ഇനി പറഞ്ഞത് ചെയ്യുന്നതായിരിക്കും,–

(1) തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷന് ഔദ്യോഗിക ഗസറ്റിൽ വിജ്ഞാപനം നൽകുന്നതിലൂടെ,

(എ) 60–ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച ഏതെങ്കിലും ഉത്തരവിലെ ഏതെങ്കിലും അച്ചടി പിശകുകൾ, ശ്രദ്ധക്കുറവ്, ഒഴിവാക്കൽ എന്നിവയിൽ നിന്ന് അതിൽ ഉണ്ടാകുന്ന ഏതെങ്കിലും പിശക് തിരുത്തും;

(ബി) അത്തരം ഏതെങ്കിലും ഉത്തരവിലോ ഉത്തരവുകളിലോ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും പ്രാദേശിക വിഭജനത്തിന്റെ അതിർത്തികളോ പേരോ മാറ്റം വരുത്തപ്പെട്ടാൽ, അത്തരം ഉത്തരവ് കാലികമാക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായതോ ഉചിതമോ ആണെന്ന് തോന്നുന്ന അത്തരം ഭേദഗതികൾ വരുത്തും.

(2) ഒരു നിയമസഭാ മണ്ഡലവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഈ വകുപ്പിന് കീഴിലുള്ള ഓരോ വിജ്ഞാപനവും അത് പുറപ്പെടുവിച്ചതിന് ശേഷം എത്രയും വേഗം നിയമസഭയുടെ മുമ്പാകെ വയ്ക്കേണ്ടതാണ്.

62. (1) നിശ്ചയിച്ച ദിവസത്തിലും അന്ന് മുതൽക്കും, 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിന്റെ 10–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള ഉത്തരവുകളോ അല്ലെങ്കിൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ വകുപ്പിന്റെ (2)–ാം ഉപവകുപ്പ് അല്ലെങ്കിൽ (4)–ാം ഉപവകുപ്പ് എന്നിവയിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന എന്തെങ്കിലും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്നത് പരിഗണിക്കാതെ, **2002**–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം താഴെപ്പറയുന്ന രീതിയിൽ ഭേദഗതി ചെയ്തതായി കണക്കാക്കും:

(എ) 2(എഫ്**)** വകുപ്പിൽ "എന്നാൽ ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനം ഉൾപ്പെടുന്നില്ല" എന്ന വാക്കുകൾ ഒഴിവാക്കേണ്ടതാണ്;

(ബി**)** നിയമസഭയുടെയും പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെയും അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉദ്ദേശ്യത്തിനായി, **"2001**–ൽ നടന്ന സെൻസസ്" എന്ന വാക്കുകളും കണക്കുകളും, എവിടെയെല്ലാം ഉണ്ടോ അതെല്ലാം, **2011**–ൽ നടന്ന "സെൻസസ്" എന്ന വാക്കുകളായും കണക്കുകളായും വ്യാഖ്യാനിക്കേണ്ടതാണ്.

(2) ഈ നിയമം ഭേദഗതി ചെയ്ത രീതിയിലുള്ള **2002**–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം പ്രകാരം രൂപീകരിക്കുന്ന അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ**,** പിൻഗാമിയായ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ **60**–ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളെ നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളായി പുനക്രമീകരിക്കുന്നത് നടപ്പിലാക്കുകയും കേന്ദ്ര സർക്കാർ ഔദ്യോഗിക ഗസറ്റിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ഉത്തരവിൽ വ്യക്തമാക്കാവുന്ന തീയതി മുതൽ അത് പ്രാബല്യത്തിൽ വരികയും ചെയ്യും**.**

(3) ഈ നിയമം ഭേദഗതി ചെയ്ത രീതിയിലുള്ള **2002**–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം പ്രകാരം രൂപീകരിക്കുന്ന അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ**,** പിൻഗാമിയായ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ **11**–ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം നൽകിയിട്ടുള്ള നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളെ പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളായി പുനക്രമീകരിക്കുന്നത് ഏറ്റെടുക്കുകയും കേന്ദ്ര സർക്കാർ ഔദ്യോഗിക ഗസറ്റിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ഉത്തരവ് പ്രകാരം വ്യക്തമാക്കുന്ന തീയതി മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വരികയും ചെയ്യും**.**

63. നിയമസഭയുടെയും പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെയും പുനഃക്രമീകരണം സംബന്ധിച്ച പ്രത്യേക വ്യവസ്ഥകൾ**.–** 59 മുതൽ 61 വരെയുള്ള വകുപ്പുകളിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നത് എന്തുതന്നെയാണെങ്കിലും, 2026-ന് ശേഷം എടുക്കുന്ന ആദ്യ സെൻസസിലെ പ്രസക്തമായ കണക്കുകൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതുവരെ, പിൻഗാമിയായ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന്റെ വിഭജനം നിയമസഭയായും പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളായും പുനക്രമീകരിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല, കൂടാതെ ഈ ഭാഗത്തിലെ "ഏറ്റവും അവസാനത്തെ സെൻസസ് കണക്കുകൾ" എന്ന വാക്കുകൾ 2011 സെൻസൻസ് കണക്കുകളിലേക്കുള്ള പരാമർശമായി കണക്കാക്കും."

(ഊന്നൽ ചേർത്തു)

27. നേരത്തെ സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെ 83 നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമപ്രകാരം നടത്തിയതാണ്, കൂടാതെ, 14–ാം വകുപ്പിലെ (5)–ാം ഉപവകുപ്പിൽ

നൽകിയിരിക്കുന്നതുപോലെ മൂന്നാം പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യ. 60–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെ നിയമസഭയിലെ മൊത്തം സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം 107–ൽ നിന്ന് 114 ആയി ഉയർത്തേണ്ടതുണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങനെ, പാകിസ്ഥാൻ അധിനിവേശ പ്രദേശങ്ങളിൽ നിന്ന് 24 സീറ്റുകൾ ഒഴിവാക്കിക്കൊണ്ട്, സീറ്റുകൾ 83–ൽ നിന്ന് 90 ആയി ഉയർത്തുക എന്നതായിരുന്നു തീരുമാനം. മേൽപ്പറഞ്ഞ സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന്, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെ 90 നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളായി വിഭജിക്കുന്നതിനും പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗക്കാർക്കായി നീക്കിവയ്ക്കേണ്ട സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനും അതിർത്തി നിർണ്ണയം നടത്തേണ്ടതുണ്ട്. 60–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പ് തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷന് മേൽപ്പറഞ്ഞ അതിർത്തി നിർണ്ണയം നടത്താം എന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, പിൻഗാമിയായ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ 60–ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളെ നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളായി പുനക്രമീകരിക്കുന്നത് ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമം ഭേദഗതി ചെയ്ത 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം പ്രകാരം രൂപീകരിക്കുന്ന അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ നടത്തുമെന്ന് 62–ാം വകുപ്പിലെ (2)–ാം ഉപവകുപ്പ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. പുതുതായി രൂപീകരിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെ 90 നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളായി വിഭജിക്കുന്നതും സംവരണം നൽകുന്നതും തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷന് ഏറ്റെടുക്കാമെന്ന് 60–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം പ്രകാരം ഒരു അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ രൂപീകരിക്കുകയാണെങ്കിൽ, 60–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പിലെ (എ) മുതൽ (സി) വരെയുള്ള ഉപവാക്യങ്ങൾ നൽകുന്ന നടപടി അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ നടപ്പിലാക്കും എന്നതാണ് 62–ാം വകുപ്പിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം. എന്നിരുന്നാലും, 62–ാം വകുപ്പിലെ (2)–ാം ഉപവകുപ്പ് നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ പുനക്രമീകരണത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. എന്നാൽ, 62–ാം വകുപ്പിലെ (2)–ാം ഉപവകുപ്പിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം, പുനക്രമീകരണം എന്നാൽ അർത്ഥമാക്കുന്നത് പുതുതായി രൂപീകരിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്ത് 90 നിയോജകമണ്ഡലങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുക എന്നതാണ് എന്നാണ്. അതിനാൽ, 62–ാം വകുപ്പിലെ (2)–ാം ഉപവകുപ്പ് അനുശാസിക്കുന്ന പുനക്രമീകരണ പ്രക്രിയ, 60–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള അതിർത്തി നിർണ്ണയ നടപടിയല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ല.

28. 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പരിശോധിക്കുമ്പോൾ അത് പുനക്രമീകരണം എന്താണെന്ന് സൂചിപ്പിക്കുന്നു എന്ന് കാണാം. 4–ാം വകുപ്പ് ചുവടെ ചേർക്കുന്നു:–

"**4.** കമ്മീഷന്റെ കടമകൾ. – (1) 1971 ലെ-സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ 1972-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം (1972-ലെ 76) പ്രകാരം അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ നടത്തിയ ജനസഭകളിലെ സീറ്റുകളുടെയും ഓരോ സംസ്ഥാനത്തിന്റെയും നിയമസഭയിലെ മൊത്തം സീറ്റുകളുടെയും വിതരണത്തിലുള്ള പുനക്രമീകരണം ഈ നിയമത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യങ്ങൾക്കായി കമ്മീഷൻ നടത്തിയ പുനക്രമീകരണം ആയി കണക്കാക്കും.

(2) (1)-ാം ഉപവകുപ്പിലെയും തൽക്കാലം പ്രാബല്യത്തിലുള്ള മറ്റേതെങ്കിലും നിയമത്തിലെയും വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിധേയമായി, **[2001]**-ൽ നടന്ന സെൻസസിൽ തിട്ടപ്പെടുത്തിയ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ജനകീയസഭയിലേക്കും സംസ്ഥാന നിയമസഭയിലേക്കുമുള്ള തിരഞ്ഞെടുപ്പിനായി ഓരോ സംസ്ഥാനത്തെയും പ്രാദേശിക നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളായി വിഭജിക്കുന്നതിനെ കമ്മീഷൻ പുനക്രമീകരിക്കേണ്ടതാണ്:

എന്നാൽ, അത്തരം പുനക്രമീകരണത്തിൽ ഒരു സംസ്ഥാനത്തിന് ജനകീയസഭയിൽ ഒരു സീറ്റ് മാത്രമേ അനുവദിച്ചിട്ടുള്ളൂവെങ്കിൽ, ആ സംസ്ഥാനം ഒന്നാകെ ആ സംസ്ഥാനത്ത് നിന്നുള്ള ലോക്സഭയിലേക്കുള്ള തിരഞ്ഞെടുപ്പിനായി ഒരു പ്രാദേശിക നിയോജകമണ്ഡലം ആയി കണക്കാക്കപ്പെടും.

(ഊന്നൽ ചേർത്തു)

ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പിലെ (ബി) ഉപവാക്യം അനുസരിച്ച്, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമസഭയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് 2001 വർഷം 2011 ആയി മാറ്റിസ്ഥാപിക്കപ്പെടുന്നു എന്നതാണ് ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടത്.

29. 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 9-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം, അതിർത്തി നിർണ്ണയ നടപടി നടത്തുന്നതിനുള്ള ഒരു പ്രത്യേക അധികാരം അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന് നൽകിയിട്ടുണ്ട്. 9-ാം വകുപ്പ് ചുവടെ ചേർക്കുന്നു:

"9. മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം.– **(1)** കമ്മീഷൻ**,** ഇതിൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരിക്കുന്ന രീതിയിൽ**,** ഓരോ സംസ്ഥാനത്തിനും അനുവദിച്ച ലോക്സഭാ സീറ്റുകളും **1971**–ലെ സെൻസസിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പുനക്രമീകരിച്ച ഓരോ സംസ്ഥാന നിയമസഭയ്ക്കും നൽകിയ സീറ്റുകളും ഏകാംഗ പ്രാദേശിക നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളായി വിഭജിക്കുകയും ഭരണഘടനയിലെ വ്യവസ്ഥകൾ, 8–ാം വകുപ്പിൽ വ്യക്തമാക്കിയ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ, ഇനിപ്പറയുന്ന വ്യവസ്ഥകൾ എന്നിവ കണക്കിലെടുത്ത് [2001]–ൽ നടന്ന സെൻസസിൽ നിർണ്ണയിച്ച സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അവയെ വേർതിരിക്കുകയും ചെയ്യും.—

(എ)എല്ലാ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളും പ്രായോഗികമാകുന്നിടത്തോളം ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായി ചെറിയ പ്രദേശങ്ങളായിരിക്കുകയും അവയുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയിക്കുന്നതിൽ ഭൗതിക സവിശേഷതകൾ, നിലവിലുള്ള ഭരണഘടകങ്ങളുടെ അതിർത്തികൾ, ആശയവിനിമയത്തിനുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ, പൊതു സൗകര്യം എന്നിവ കണക്കിലെടുക്കുകയും വേണം;

(ബി) എല്ലാ നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളും പൂർണ്ണമായും ഒരു പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലത്തിനുള്ളിൽ വരുന്ന തരത്തിൽ വേർതിരിക്കേണ്ടതാണ്;

(സി) പട്ടികജാതിക്കാർക്കായി സീറ്റുകൾ നീക്കിവച്ചിരിക്കുന്ന നിയോജകമണ്ഡലങ്ങൾ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽ വിതരണം ചെയ്യേണ്ടതും, പ്രായോഗികമാകുന്നിടത്തോളം, അവരുടെ ജനസംഖ്യയുടെ അനുപാതം താരതമ്യേന വലുതായ പ്രദേശങ്ങളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതുമായിരിക്കണം;

(ഡി) പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കായി സീറ്റുകൾ നീക്കിവച്ചിരിക്കുന്ന നിയോജകമണ്ഡലങ്ങൾ, പ്രായോഗികമാകുന്നിടത്തോളം, അവരുടെ ജനസംഖ്യയുടെ അനുപാതം ഏറ്റവും കൂടുതലുള്ള പ്രദേശങ്ങളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതുമായിരിക്കണം.

(2) കമ്മീഷൻ ഇനിപ്പറയുന്ന കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യും–

(എ) നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയത്തിനുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ, ഏതെങ്കിലും വിയോജിപ്പുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ അവ സഹിതം, അവ

പ്രസിദ്ധീകരിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും അസോസിയേറ്റ് അംഗത്തിന്റെ നിർദ്ദേശങ്ങൾക്കൊപ്പം, ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ സംസ്ഥാനങ്ങളുടെയും ഗസറ്റിലും ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ സംസ്ഥാനങ്ങളുടെയും ഔദ്യോഗിക ഗസറ്റുകളിലും, ഉചിതമെന്ന് അവർ കരുതുന്ന രീതിയിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കും;

(ബി) നിർദ്ദേശങ്ങൾ കൂടുതൽ പരിഗണിക്കേണ്ടതായതോ അതിനു ശേഷം പരിഗണിക്കേണ്ടതോ ആയ ഒരു തീയതി വ്യക്തമാക്കും;

(സി) അങ്ങനെ വ്യക്തമാക്കിയ തീയതിക്ക് മുമ്പ് ലഭിച്ച എല്ലാ എതിർപ്പുകളും നിർദ്ദേശങ്ങളും പരിഗണിക്കുക, അത്തരം പരിഗണനയ്ക്കായി ഓരോ സംസ്ഥാനത്തും ഒന്നോ അതിലധികമോ പൊതുയോഗങ്ങൾ നടത്തും;

(ഡി) അതിനുശേഷം ഒന്നോ അതിലധികമോ ഉത്തരവുകൾ വഴി ഇനിപ്പറയുന്നവ നിർണ്ണയിക്കും–

(i) പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം;

(ii) ഓരോ സംസ്ഥാനത്തെയും നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം.

(ഊന്നൽ കൊടുത്തു)

നേരത്തെ സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പിലെ (ബി) ഉപവാക്യം അനുസരിച്ച്, 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 9–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന 2001 വർഷം 2011 ആയി വായിക്കേണ്ടതുണ്ട്. അതിനാൽ, 2011–ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മുൻ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം നേരത്തെ നടത്തിയിരുന്നില്ല എന്നതിനാൽ 2020 മാർച്ച് 6–ലെ ഉത്തരവിന് കീഴിൽ സ്ഥാപിതമായ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന് 2011–ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അതിർത്തി നിർണ്ണയം അല്ലെങ്കിൽ പുനക്രമീകരണം നടത്തേണ്ടിവന്നു. മുകളിൽ പറഞ്ഞ കാരണങ്ങളാൽ, 2011–ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെ 90 നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളായി

വിഭജിക്കുന്നതിനായി അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ ഏറ്റെടുത്ത നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം/പുനക്രമീകരണം നടത്തുന്നതിൽ നിയമവിരുദ്ധമായി ഒന്നുമില്ല.

30. അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന്റെ നിയമനത്തിന്റെ നിയമസാധുതയെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രശ്നം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനുമുമ്പ്, പുതുതായി സൃഷ്ടിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളായ ജമ്മു കശ്മീരിലെയും ലഡാക്കിലെയും പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങൾ നാം കൈകാര്യം ചെയ്യണം. 1950-ലെ ആർ.പി നിയമത്തിന്റെ ആദ്യ പട്ടികയിൽ, പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗക്കാർക്ക് സംവരണം ഇല്ലാതെ മുൻ ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന് മൊത്തം 6 സീറ്റുകൾ അനുവദിച്ചിരുന്നു. മുൻ സംസ്ഥാനത്തിന് അനുവദിച്ച 6 സീറ്റുകളിൽ 5 എണ്ണം കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിനും ഒന്ന് കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ലഡാക്കിനും അനുവദിക്കുമെന്ന് ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 10-ാം വകുപ്പ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. അങ്ങനെയാണ് 1976-ലെ പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവ്, മേൽപ്പറഞ്ഞ നിയമത്തിന്റെ രണ്ടാം പട്ടികയിൽ നൽകിയിരിക്കുന്നതുപോലെ ഭേദഗതി ചെയ്തതായി 11-ാം വകുപ്പ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നത്. അങ്ങനെ, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ അഞ്ച് പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെയും കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ലഡാക്കിലെ ഒരു നിയോജകമണ്ഡലത്തിന്റെയും അതിർത്തി നിർണ്ണയം രണ്ടാം പട്ടികയിൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന 11-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമാണ് നടത്തിയത്.

31. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 60-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പിലെ (സി) ഉപവാക്യം , നിയമസഭയുടെ സീറ്റുകളുടെ എണ്ണത്തിലെ വർദ്ധനവ് കണക്കിലെടുത്ത്, ഓരോ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെയും പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ പരിധിയിലെ ക്രമീകരണങ്ങളും വ്യാപ്തിയുടെ വിവരണവും തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷന് തീരുമാനിക്കാമെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. പിൻഗാമികളായ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെ 11-ാം വകുപ്പിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളെ പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളായി പുനക്രമീകരിക്കുന്നത് അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ നടപ്പാക്കുമെന്ന് 62-ാം വകുപ്പിലെ (3)-ാം ഉപവകുപ്പ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. 62-ാം വകുപ്പിലെ (3)-ാം ഉപവകുപ്പിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന പുനക്രമീകരണം, 60-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പിൽ നൽകിയിരിക്കുന്നതുപോലെ അതിർത്തികളുടെ ക്രമീകരണവും പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ വ്യാപ്തിയെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരണവുമാണ്.

നിയമസഭയിലെ 90 നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ പുനക്രമീകരണം/അതിർത്തി നിർണ്ണയം ആവശ്യമായി വന്നതിന്റെ ഫലമായാണ് ഇത് ആവശ്യമായി വന്നത്. അതിനാൽ, അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ ഏറ്റെടുത്ത കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം/പുനക്രമീകരണത്തെ സംബന്ധിച്ച് നിയമവിരുദ്ധതയില്ല.

2020 മാർച്ച് **6**-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിലൂടെയുള്ള അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന്റെ നിയമനത്തിന്റെ നിയമസാധുത.

അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ രൂപീകരിച്ച 2020 മാർച്ച് 6-ലെ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിജ്ഞാപനം ഇപ്രകാരമാണ്:

"നിയമ നീതി മന്ത്രാലയം
നിയമനിർമ്മാണ വകുപ്പ്
വിജ്ഞാപനം
ന്യൂഡൽഹി, മാർച്ച് 6,2020

എസ്.ഒ. 1015 (ഇ) – 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ (2002-ലെ 33) 3-ാം വകുപ്പ് നൽകിയിട്ടുള്ള അധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിച്ച് കേന്ദ്ര സർക്കാർ ഇതിനാൽ ജമ്മു കശ്മീർ, അസം, അരുണാചൽ പ്രദേശ്, മണിപ്പൂർ, നാഗാലാൻഡ് എന്നീ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ നിയമസഭാ, പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം ലക്ഷ്യമിട്ട് ഇനിപ്പറയുന്നവരെ അംഗങ്ങളാക്കി ഒരു അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ രൂപീകരിക്കുന്നു.

(i) രഞ്ജന പ്രകാശ് ദേശായി-ചെയർപേഴ്സൺ

(ii) ശ്രീ സുശീൽ ചന്ദ്ര, തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷണർ-അംഗം (എക്സ് ഒഫീഷ്യോ)

(iii) 243-കെ അനുച്ഛേദത്തിന്റെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമോ അല്ലെങ്കിൽ ഭരണഘടനയുടെ 243-എൽ അനുച്ഛേദത്തിന്റെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമോ

നിയമിതനായ ബന്ധപ്പെട്ട കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തെ സംസ്ഥാന തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷണർ.

2. ജസ്റ്റിസ് (റിട്ട.) രഞ്ജന പ്രകാശ് ദേശായിയുടെ നിയമനം ഔദ്യോഗിക ഗസറ്റിൽ ഈ വിജ്ഞാപനം പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി മുതൽ ഒരു വർഷത്തേക്കോ അല്ലെങ്കിൽ ഇനിയൊരു ഉത്തരവ് ഉണ്ടാകുന്നതുവരെയോ, ഏതാണോ ആദ്യം എന്ന് വെച്ചാൽ അത് വരെയോ ആയിരിക്കും.

3. ഈ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ ഇനിപ്പറയുന്ന മണ്ഡലങ്ങളിൽ അതിർത്തിനിർണ്ണയം നടത്തും–

(i) 2019–ലെ ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ (2019–ലെ 34) അഞ്ചാം ഭാഗത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്കും 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്കും (2002–ലെ 33) അനുസൃതമായി കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങൾ.

(ii) 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിന്റെ (2002–ലെ 33) വ്യവസ്ഥകൾക്ക് അനുസൃതമായി അസം, അരുണാചൽ പ്രദേശ്, മണിപ്പൂർ, നാഗാലാൻഡ് എന്നീ സംസ്ഥാനങ്ങൾ.

(ഊന്നൽ ചേർത്തു)

അതിനാൽ, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ നിയമസഭയുടെയും പാർലമെന്ററി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെയും അതിർത്തി നിർണ്ണയം നടത്താൻ ഈ വിജ്ഞാപനത്തിൽ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ ആവശ്യപ്പെടുമ്പോൾ, അത് 62–ാം വകുപ്പിലെ (2), (3) എന്നീ ഉപവകുപ്പുകളിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള പുനക്രമീകരണത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു, ഇത് നിയമസഭയുടെ അംഗത്വം 83–ൽ നിന്ന് 90 ആയി വർദ്ധിപ്പിച്ചത് കാരണം 60–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പ് വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന അതിർത്തി നിർണ്ണയ വ്യായാമമല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ല. കൂടാതെ, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പിലെ (ബി) ഉപവാക്യം ഭേദഗതി ചെയ്തതുപോലെ 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 4–ാം വകുപ്പ്, 9–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പ് എന്നിവ പ്രകാരം 2011–ലെ

സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പുനക്രമീകരണം നടത്തേണ്ടത് ആവശ്യമാണ്.

33. ഹർജിക്കാർ ഉന്നയിച്ച വാദങ്ങളിലൊന്ന്, 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം ഒരു അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ രൂപീകരിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ച് മാത്രമാണ് വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്, അല്ലാതെ ഒന്നിലധികം അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷനെ കുറിച്ചല്ല എന്നതാണ്. നേരത്തെ സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ, 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം 2019 ഒക്ടോബർ 31 മുതൽ ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന് ആദ്യമായി ബാധകമാക്കി. 1962-ലെയും 1972-ലെയും അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമങ്ങൾ പോലും ജമ്മു കാശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന് ബാധകമല്ലായിരുന്നു. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ബാധകമാക്കുക മാത്രമല്ല, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ നിയമസഭയിലെയും പാർലമെന്റിലെയും നിയോജകമണ്ഡലങ്ങൾ പുനക്രമീകരിക്കുന്നതിനുള്ള നിർബന്ധിത കടമയും 62-ാം വകുപ്പിലെ (2), (3) എന്നീ ഉപവകുപ്പുകൾ വഴി അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷനെ ഏൽപ്പിച്ചു. 2019 ഒക്ടോബർ 31 വരെ, 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം പ്രകാരം ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാന/കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിനായുള്ള അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല, അതിന് കാരണം ഈ നിയമം അതുവരെ ജമ്മു കശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിന് ബാധകമാക്കിയിട്ടില്ല എന്നതായിരുന്നു.

34. 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 10-ാം വകുപ്പിലെ (6)-ാം ഉപവകുപ്പ് ഇപ്രകാരമാണ്:

"10. ഉത്തരവുകളുടെ പ്രസിദ്ധീകരണവും അവ പ്രയോഗത്തിൽ വരുന്ന തീയതിയും.-

(6) (1)-ാം ഉപവകുപ്പിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന ഓരോ ഉത്തരവും ആ ഉപവകുപ്പിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന രീതിയിൽ (2008 ജൂലൈ 31-ന് അടുത്തുള്ള ഒരു കാലയളവിനുള്ളിൽ) 3-ാം വകുപ്പിന് കീഴിൽ പൂർത്തിയാക്കാനും പ്രസിദ്ധീകരിക്കാനും കമ്മീഷൻ ശ്രമിക്കേണ്ടതാണ്. "

(6)–ാം ഉപവകുപ്പ് "പരിശ്രമം" എന്ന വാക്ക് ഉപയോഗിക്കുന്നു. 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 10–എ വകുപ്പ് തന്നെ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്,ചില സാഹചര്യങ്ങളിൽ ഒരു സംസ്ഥാനത്തെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നടപടി മാറ്റിവയ്ക്കാൻ ബഹുമാനപ്പെട്ട രാഷ്ട്രപതിക്ക് അധികാരം നൽകുന്നതിനാൽ, 10–ാം വകുപ്പിലെ (6)–ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള 2008 ജൂലൈ 31–ലെ സമയപരിധി പവിത്രമല്ലെന്നാണ്. അതിനാൽ, 10–ാം വകുപ്പിലെ (6)–ാം ഉപവകുപ്പിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള സമയപരിധി ഒരിക്കലും നിർബന്ധമാക്കാൻ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നില്ല. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമം വഴി അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 2(എഫ്) വകുപ്പ് ഭേദഗതി ചെയ്യുമ്പോൾ, 10–ാം വകുപ്പിലെ (6)–ാം ഉപവകുപ്പ് അതിന് കീഴിൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന കാലയളവ് വിപുലീകരിക്കുന്നതിനായി ഭേദഗതി ചെയ്തിട്ടില്ല. എന്നിരുന്നാലും, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62–ാം വകുപ്പിലെ (2), (3) എന്നീ ഉപവകുപ്പുകളിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്ന നിയമസഭയുടെ ഉദ്ദേശ്യം സുവ്യക്തമാണ്. 2011–ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ 62–ാം വകുപ്പിലെ (2),(3) എന്നീ ഉപവകുപ്പുകൾ അനുസരിച്ച് പുനക്രമീകരണം നടത്താനുള്ള ചുമതല അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷനെ ഏൽപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന വസ്തുത സൂചിപ്പിക്കുന്നത് 2008 ജൂലൈ അവസാനത്തോടെ ഈ പ്രക്രിയ പൂർത്തിയാക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത ജമ്മു കശ്മീർ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിനായുള്ള അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷനെ ബാധിക്കില്ലെന്ന് നിയമസഭ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നു എന്നാണ്. 62–ാം വകുപ്പിലെ (2),(3) എന്നീ ഉപവകുപ്പുകളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ നിയമനിർമ്മാണസഭയുടെ ഉദ്ദേശ്യത്തിന് പ്രാബല്യം നൽകുന്ന രീതിയിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കേണ്ടതുണ്ട്. 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 10–ാം വകുപ്പിലെ (6)–ാം ഉപവകുപ്പിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള സമയപരിധി പരിഷ്കരിക്കുന്നതിൽ നിയമസഭ പരാജയപ്പെട്ടതിനാൽ, പുതുതായി സൃഷ്ടിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിനായി ഒരു അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷനെ നിയമിക്കാൻ കേന്ദ്ര സർക്കാരിന് അധികാരമില്ലെന്ന് കരുതുകയാണെങ്കിൽ, ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62–ാം വകുപ്പിലെ വ്യവസ്ഥകൾ അപ്രസക്തമാകും. ഒരു നിയമത്തെ അതിന്റെ ചില വ്യവസ്ഥകളെ അർത്ഥശൂന്യമാക്കുന്ന രീതിയിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കാൻ കഴിയില്ല. ഒരു ചട്ടം അതിനെ പ്രായോഗികമാക്കുന്ന വിധത്തിലാണ് വ്യാഖ്യാനിക്കേണ്ടത്. അതിനാൽ, 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിന്റെ 10–ാം വകുപ്പിലെ (6)–ാം ഉപവകുപ്പ് അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള വാദം നിരസിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

35. ഭരണഘടനയുടെ 2,3 എന്നീ അനുച്ഛേദങ്ങൾ പുതിയ സംസ്ഥാനങ്ങളും കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കാൻ പാർലമെന്റിനെ പ്രാപ്തമാക്കുന്നു. അതനുസരിച്ച് രണ്ട് പുതിയ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങൾ രൂപീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. രണ്ട് പുതിയ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങൾ രൂപീകരിച്ച ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമം 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം പ്രകാരം മണ്ഡലങ്ങളുടെ പുനഃക്രമീകരണത്തിന്റെ ചുമതല അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന് നൽകുന്നു. പുതിയ സംസ്ഥാനങ്ങളുടെയും കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളുടെയും രൂപീകരണത്തിനായി 3-ാം അനുച്ഛേദം അനുസരിച്ച് ഉണ്ടാക്കിയ നിയമത്തിൽ, അത്തരം വ്യവസ്ഥകൾക്ക് പ്രാബല്യം നൽകാൻ സഹായിക്കുന്ന അത്തരം വ്യവസ്ഥകൾ ഉൾപ്പെടുത്താൻ ഭരണഘടനയുടെ 4-ാം അനുച്ഛേദം പാർലമെന്റിനെ അനുവദിക്കുന്നു. അത്തരമൊരു നിയമത്തിൽ പാർലമെന്റിലോ അല്ലെങ്കിൽ അത്തരം നിയമം ബാധിക്കുന്ന സംസ്ഥാനങ്ങളിലോ അല്ലെങ്കിൽ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ നിയമസഭയിലോ ഉള്ള പ്രാതിനിധ്യം സംബന്ധിച്ച വ്യവസ്ഥകളും അടങ്ങിയിരിക്കാം. അതിനാൽ, 3-ാം അനുച്ഛേദം പ്രകാരം നിർമ്മിച്ച അത്തരം നിയമത്തിന് എല്ലായ്പ്പോഴും പുതുതായി രൂപീകരിച്ച സംസ്ഥാനങ്ങളിലോ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലോ ഉള്ള മണ്ഡലങ്ങളുടെ പുനക്രമീകരണം അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ വഴി നടപ്പാക്കാൻ കഴിയും.അതിനാൽ, 2020 മാർച്ച് 6-ലെ ഉത്തരവ് പ്രകാരം അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ സ്ഥാപിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നിയമവിരുദ്ധത ഇല്ല എന്ന് ഈ കോടതി വിധിക്കുന്നു.

36. 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപനം പ്രകാരം, ഈ കോടതിയിലെ വിരമിച്ച ജഡ്ജിയായിരുന്ന അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ ചെയർപേഴ്സന്റെ നിയമനം ഒരു വർഷത്തേക്കായിരുന്നു. 2021 മാർച്ച് 3-ലെ വിജ്ഞാപന പ്രകാരം ഈ കാലയളവ് രണ്ട് വർഷത്തേക്ക് നീട്ടി. 2022 ഫെബ്രുവരി 21-ലെ മൂന്നാമത്തെ വിവാദ വിജ്ഞാപനത്തിലൂടെ, ഈ രണ്ട് വർഷത്തെ കാലയളവ് രണ്ട് വർഷവും രണ്ട് മാസവുമായി നീട്ടി. അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ രൂപീകരിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ, അതിർത്തി നിർണ്ണയം/പുനക്രമീകരണം ചുമതല പൂർത്തിയാകുന്നതുവരെ കേന്ദ്ര സർക്കാർ ചെയർപേഴ്സന്റെ നിയമന കാലയളവ് നീട്ടുന്നതിൽ തെറ്റില്ല. 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമം ചെയർപേഴ്സന്റെ നിയമന കാലാവധിയെക്കുറിച്ച് മൗനം പാലിക്കുന്നു.

2020 മാർച്ച് **6**-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ പരിധിയിൽ നിന്ന് വടക്കുകിഴക്കൻ സംസ്ഥാനങ്ങളെ ഒഴിവാക്കൽ

37. അരുണാചൽ പ്രദേശ്, അസം, മണിപ്പൂർ, നാഗാലാൻഡ് എന്നീ സംസ്ഥാനങ്ങളെ 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപനപ്രകാരം രൂപീകരിച്ച അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന്റെ പരിധിയിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കിയ 2021 മാർച്ച് 31-ലെ രണ്ടാമത്തെ വിവാദ വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ ഭാഗമാണ് ശക്തമായി ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട മറ്റൊരു വിഷയം. കേന്ദ്ര സർക്കാർ സമർപ്പിച്ച എതിർ സത്യവാങ്മൂലത്തിൽ, ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റിന്റെ ആഭ്യന്തര മന്ത്രാലയത്തിലെ ഡെപ്യൂട്ടി സെക്രട്ടറി (എൻ.ഇ-III) 2021 ഫെബ്രുവരി 22-ന് പുറപ്പെടുവിച്ച കത്തിൽ ആശ്രയം ചെലുത്തിയിട്ടുണ്ട്. എതിർ സത്യവാങ്മൂലത്തിലെ 5,6 എന്നീ ഖണ്ഡികകളിൽ, 2002 ജൂലൈ 12-ന് ഈ കോടതിയിലെ വിരമിച്ച ജഡ്ജിയുടെ അധ്യക്ഷതയിൽ രൂപീകരിച്ച അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ നാല് വടക്കുകിഴക്കൻ സംസ്ഥാനങ്ങളായ അസം, അരുണാചൽ പ്രദേശ്, മണിപ്പൂർ, നാഗാലാൻഡ് എന്നിവ ഒഴികെ രാജ്യത്തുടനീളം അതിർത്തി നിർണ്ണയ പ്രക്രിയ പൂർത്തിയാക്കിയതായി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. സുരക്ഷാ കാരണങ്ങളാലാണ് ഈ നാല് സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം മാറ്റിവച്ചതെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 10-എ വകുപ്പ് അത്തരമൊരു മാർഗ്ഗം സ്വീകരിക്കാൻ അനുവദിച്ചു. ഈ നാല് സംസ്ഥാനങ്ങളും 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ ഭാഗമായിരുന്നുവെങ്കിലും, വടക്കുകിഴക്കൻ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഈ കോടതിയിലും മണിപ്പൂർ ഹൈക്കോടതിയിലും നിരവധി ഹർജികൾ തീർപ്പുകൽപ്പിക്കാനിരിക്കുകയാണെന്നും കോടതി കേസുകളിൽ, ഈ സംസ്ഥാനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് 2001-ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളിലെ പൊരുത്തക്കേടുകൾ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും 2021 ഫെബ്രുവരി 22-ലെ കത്തിൽ പറയുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ, ഈ പൊരുത്തക്കേടുകൾ സംബന്ധിച്ച് നിരവധി നോട്ടീസുകൾ പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ, നാല് വടക്കുകിഴക്കൻ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ പ്രക്രിയയുടെ കാലാവധി നീട്ടാൻ അനുയോജ്യമല്ലെന്ന് പറഞ്ഞ യോഗ്യതയുള്ള അധികാരികളുടെ അംഗീകാരത്തോടെയാണ് ഈ കത്ത് പുറപ്പെടുവിച്ചത്. 2020 മാർച്ച് 6-ലെ ആദ്യത്തെ വിവാദ വിജ്ഞാപനപ്രകാരം രൂപീകരിച്ച അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ ചെയർമാന്റെ കാലാവധി 2021 മാർച്ച് 5-ന് അവസാനിക്കേണ്ടതായിരുന്നു. മേൽപ്പറഞ്ഞ കത്ത് കണക്കിലെടുത്ത്, 2021 മാർച്ച് 3-ലെ രണ്ടാമത്തെ വിവാദ വിജ്ഞാപനത്തിലൂടെ ചെയർമാന്റെ കാലാവധി ഒരു വർഷം കൂടി നീട്ടുവേ തന്നെ, ഈ നാല് സംസ്ഥാനങ്ങളെ ഒഴിവാക്കി. അങ്ങനെ, ഫലത്തിൽ, 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപനപ്രകാരം രൂപീകരിച്ച അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന്റെ കാലാവധി കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഒരു വർഷത്തേക്ക് മാത്രം നീട്ടി. ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട മൂന്നാമത്തെ വിജ്ഞാപനത്തിലൂടെ, ഈ കാലയളവ് രണ്ട് മാസത്തേക്ക്

കൂടി നീട്ടി. 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 10-എ വകുപ്പ് തന്നെ ചില അടിയന്തര സാഹചര്യങ്ങളിൽ അതിർത്തി നിർണ്ണയം നടപ്പാക്കുന്നത് മാറ്റിവയ്ക്കാൻ അനുവദിക്കുന്നു.മാത്രമല്ല, ഭരണഘടന പ്രകാരം പുതുതായി സൃഷ്ടിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന്റെ സ്ഥാനവും പദവിയും നാല് വടക്കുകിഴക്കൻ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്ന് തികച്ചും വ്യത്യസ്തമാണ്. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ഇത് ബാധകമാകുമ്പോൾ, 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 4,9 എന്നീ വകുപ്പുകൾ 2011-ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പുനക്രമീകരണം നടത്തേണ്ടതുണ്ടെന്ന് ആവശ്യപ്പെടുന്ന രീതിയിൽ ഭേദഗതി ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. വടക്കുകിഴക്കൻ സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ അത്തരമൊരു ഭേദഗതിയില്ല. അതിനാൽ, അസമമായ രണ്ട് കാര്യങ്ങളെ സമമായി കണക്കാക്കാൻ കഴിയില്ല. അതിനാൽ, 14-ാം അനുച്ഛേദം ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഭരണഘടനാ വ്യവസ്ഥകളുടെ ലംഘനത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള വാദം നിരസിക്കപ്പെടേണ്ടതാണ്.

38. 2022 മാർച്ച് 14-ന് ആണ് ഡിലിമിറ്റേഷന്റെ കരട് ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചതെന്നത് ഹർജിക്കാർക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷകൻ എതിർത്തില്ല. അന്തിമ ഉത്തരവ് 2022 മെയ് 5-ന് പുറപ്പെടുവിച്ചു, അത് 2022 മെയ് 20 മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വന്നു. തുടർന്നുള്ള ഈ ഉത്തരവുകൾ താൻ ചോദ്യം ചെയ്തിട്ടില്ലെന്ന് അംഗീകരിച്ച അഭിഭാഷകൻ, അത്തരം എല്ലാ ഉത്തരവുകൾക്കും നിയമത്തിന്റെ ശക്തി ഉണ്ടായിരിക്കുമെന്നും ഏതെങ്കിലും കോടതിയിൽ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെടില്ലെന്നും വ്യക്തമാക്കുന്ന 10-ാം വകുപ്പിലെ (2)-ാം ഉപവകുപ്പ് കണക്കിലെടുത്ത് ഹർജിക്കാർക്ക് മേൽപ്പറഞ്ഞ ഉത്തരവിനെ ചോദ്യം ചെയ്യാൻ കഴിയില്ലെന്നും വാദിച്ചു. വാസ്തവത്തിൽ, മേഘരാജ് കോത്താരിയുടെ കേസിൽ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ചിന്റെ തീരുമാനത്തെ ആശ്രയിച്ച് സോളിസിറ്റർ ജനറൽ അഭ്യർത്ഥിച്ചത്, അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ പുറപ്പെടുവിച്ചഒരു ഉത്തരവ് 10-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് അനുസരിച്ച് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ, അത് നിയമമായി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു, അത് ഒരു കോടതിയിലും ചോദ്യം ചെയ്യാൻ കഴിയില്ല എന്നായിരുന്നു. 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 8,9 എന്നീ വകുപ്പുകൾ പ്രകാരം 10-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് അനുസരിച്ച് പുറപ്പെടുവിച്ച ഉത്തരവുകൾ പാർലമെന്റിന്റെ ഒരു നിയമത്തിന്റെ ഭാഗമല്ലെങ്കിലും അതിന്റെ ഫലം ഒന്നുതന്നെയായിരിക്കുമെന്ന് ഈ തീരുമാനത്തിന്റെ 21-ാം ഖണ്ഡികയിൽ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് നിരീക്ഷിച്ചു. ഏതായാലും അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷന്റെ ഉത്തരവിനെ ഈ ഹർജിയിൽ ചോദ്യം ചെയ്തിട്ടില്ല.

39. 2022 മാർച്ച് 28-ന് നിലവിലെ ഹർജി സമർപ്പിച്ചതിലൂടെ 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപനത്തെ ചോദ്യം ചെയ്യുവെന്നും ഈ കാലതാമസത്തിന് സാധുവായ വിശദീകരണമില്ലെന്നും ഉള്ള സോളിസിറ്റർ ജനറലിന്റെ വാദത്തിൽ വളരെയധികം കഴമ്പുണ്ടെന്ന കാര്യം ഇവിടെ ശ്രദ്ധിക്കാവുന്നതാണ്. മാത്രമല്ല, 2022 മാർച്ച് 14-ന് കരട് ഉത്തരവും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതിനാൽ 2020 മാർച്ച് 6-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിൽ അതിർത്തി നിർണ്ണയ പ്രക്രിയ പൂർത്തിയാക്കി ഗണ്യമായി തന്നെ നടപടി എടുത്തിട്ടുണ്ട്.

40. സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം 107-ൽ നിന്ന് 114 ആക്കി ഉയർത്തിയതിനെ ചോദ്യം ചെയ്യുവാനാണ് റിട്ട് ഹർജിയിൽ ആദ്യ ആവശ്യം. 60-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമാണ് ഈ വ്യവസ്ഥ രൂപീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ ഏതെങ്കിലും വ്യവസ്ഥകളുടെ നിയമസാധുതയെ ചോദ്യം ചെയ്യാതെ, സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള നിയമം ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ 81,82,170,330,332 എന്നീ അനുച്ഛേദങ്ങളുടെ ലംഘനമാണെന്ന് വാദിക്കപ്പെടുന്നു. 81-ാം അനുച്ഛേദം പാർലമെന്റിന്റെ ഘടനയെക്കുറിച്ചും 82-ാം അനുച്ഛേദം സെൻസസിന് ശേഷം പാർലമെന്റിന്റെ സീറ്റുകളുടെ പുനഃക്രമീകരണത്തെക്കുറിച്ചും 170-ാം അനുച്ഛേദം സംസ്ഥാന നിയമസഭകളെക്കുറിച്ചും പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ഈ വ്യവസ്ഥകളൊന്നും ഒരു കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശത്തിന്റെയും നിയമസഭയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതല്ല. 330-ാം അനുച്ഛേദം പട്ടികജാതിക്കാർക്കും പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കും ലോക്സഭയിൽ സീറ്റുകൾ സംവരണം ചെയ്യുന്നതിനെക്കുറിച്ചാണ്. 332-ാം അനുച്ഛേദം പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗക്കാർക്ക് സംസ്ഥാന നിയമസഭകളിലെ സീറ്റുകൾ സംവരണം ചെയ്യുന്നതിനെക്കുറിച്ചാണ്. ഈ രണ്ട് വ്യവസ്ഥകളും കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെ നിയമസഭകളിലേക്കുള്ള സീറ്റുകളുടെ സംവരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതല്ല. ഏതായാലും, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെ നിയമസഭകളിലെ പട്ടികജാതിക്കാർക്കും പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കുമുള്ള സീറ്റുകൾ സംവരണം ചെയ്യുന്നതിന് 332-ാം അനുച്ഛേദം ബാധകമാകുമെന്ന് കരുതിയാലും, 332-ാം അനുച്ഛേദം പ്രകാരം നൽകിയിരിക്കുന്ന സൂത്രവാക്യം അനുസരിച്ച് സംവരണം നിലനിർത്തുന്നിടത്തോളം നിയമസഭയിലെ മൊത്തം സീറ്റുകളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നത് 332-ാം അനുച്ഛേദത്തിന് എങ്ങനെ എതിരാകും എന്ന് കാണിക്കുന്നില്ല.

41. പുതുതായി രൂപീകരിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന്റെ നിയമനിർമ്മാണസഭയിൽ 114 സീറ്റുകൾക്കായി ഏർപ്പെടുത്തിയ വ്യവസ്ഥ നിയമവിരുദ്ധമാണെന്നതാണ് മറ്റൊരു വാദം. ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ

60–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പിന്റെ സാധുതയെ ചോദ്യം ചെയ്യാത്തതിനാൽ ഈ വാദം പരിഗണിക്കേണ്ടതില്ല.

42. തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷൻ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 2008–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവിൽ നിന്ന് വ്യതിചലിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്നതായിരുന്നു ഉന്നയിക്കപ്പെട്ട മറ്റൊരു വാദം. ജമ്മു കാശ്മീർ സംസ്ഥാനത്തിനായി 1976,1995 വർഷങ്ങളിലെ പാർലമെന്ററി, നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ ഉത്തരവുകൾ പ്രകാരം പാർലമെന്ററി, നിയമസഭാ മണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം പുനർനിർമ്മിച്ചതായി മേൽപ്പറഞ്ഞ ഉത്തരവിന്റെ അവലോകനം കാണിക്കുന്നു. രണ്ടാമത്തെയും മൂന്നാമത്തെയും പട്ടികകളിൽ നൽകിയിരിക്കുന്നതുപോലെ 11 (4), 14 (5) എന്നീ വകുപ്പുകൾ പ്രകാരം 1976,1995 എന്നീ വർഷങ്ങളിലെ രണ്ട് ഉത്തരവുകളും ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമം വ്യക്തമായി പരിഷ്കരിച്ചു. അതിനാൽ ഈ വാദം തള്ളപ്പെടേണ്ടതാണ്.

43. അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന '2001–ൽ നടന്ന സെൻസസ്' എന്ന വാക്കുകളും കണക്കുകളും '2011–ൽ നടന്ന സെൻസസ്' ആയി കണക്കാക്കുമെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുക വഴി ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പിലെ (ബി) ഉപവാക്യം 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിൽ വീണ്ടും ഭേദഗതി വരുത്തി എന്ന വസ്തുത ഹർജിക്കാർ അവഗണിച്ചു. കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് ഇത് ബാധകമാക്കുന്നതിന്, 2002–ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ 9–ാം വകുപ്പിലെ (1)–ാം ഉപവകുപ്പിലെ 2001 വർഷം എന്നത് 2011 എന്നാക്കി ബദൽ ചെയ്തു, അതിനാൽ, ജനകീയ സഭയിലെ സീറ്റുകളുടെ വിതരണവും നിയമസഭയ്ക്ക് അനുവദിച്ച സീറ്റുകളും 2011–ലെ സെൻസസിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പുനക്രമീകരിക്കേണ്ടതുണ്ട്, കൂടാതെ 2011–ൽ നടന്ന സെൻസസിന്റെ കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അതിർത്തി നിർണ്ണയം നടത്തേണ്ടതുണ്ട്. 2011–ലെ സെൻസസ് കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പുനക്രമീകരണം/അതിർത്തി നിർണ്ണയം നടത്തിയും കഴിഞ്ഞാൽ, 2026–ന് ശേഷം എടുക്കുന്ന ആദ്യ സെൻസസിന്റെ പ്രസക്തമായ കണക്കുകൾ ലഭ്യമാകുന്നതുവരെ അത് മരവിപ്പിക്കും എന്നതാണ് 63–ാം വകുപ്പിന്റെ ഫലം. അതിനാൽ, കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിലെ സീറ്റുകളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം/പുനക്രമീകരണം നടപടി 2011–ലെ സെൻസസിലെ കണക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അതിർത്തി നിർണ്ണയ കമ്മീഷൻ നടത്തേണ്ടതുണ്ട്. 63–ാം വകുപ്പ്

കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, 2026-ന് ശേഷം നടന്ന സെൻസസിൽ നിന്നുള്ള കണക്കുകൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതിനുശേഷം മാത്രമേ കൂടുതൽ പുനഃക്രമീകരണം നടത്താൻ കഴിയൂ.

44. 2014-ലെ എ.പി. പുനസംഘടനാ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ മാത്രം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനാൽ അറ്റോർണി ജനറലിന്റെ അഭിപ്രായത്തെ ആശ്രയിക്കുന്നത് തെറ്റാണ്. 170-ാം അനുച്ഛേദത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ തെലങ്കാനയിലെ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതായതിനാൽ ലോക്സഭയിൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട മന്ത്രി നൽകിയ ഉത്തരത്തെ ഹർജിക്കാർക്ക് ആശ്രയിക്കാൻ കഴിയില്ല. ഏതായാലും, മേൽപ്പറഞ്ഞ അഭിപ്രായത്തിനും ബഹുമാനപ്പെട്ട മന്ത്രി നൽകിയ ഉത്തരത്തിനും ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനവുമായി യാതൊരു ബന്ധവുമില്ല.

45 പുതുതായി രൂപീകരിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശമായ ജമ്മു കശ്മീരിന് വേണ്ടി ഏറ്റെടുക്കുന്ന നടപടി 2000-ലെ ഉത്തർപ്രദേശ് പുനഃസംഘടനാ നിയമം, 2014-ലെ ആന്ധ്രാപ്രദേശ് പുനഃസംഘടനാ നിയമം എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലല്ലെന്ന് സമർപ്പിക്കാൻ ഹർജിക്കാർ അവ്യക്തമായ ഒരു ശ്രമം നടത്തി. രണ്ട് നിയമങ്ങളിലും, 2002-ലെ അതിർത്തി നിർണ്ണയ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പുതുതായി രൂപീകരിച്ച കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങൾക്ക് ബാധകമാക്കുന്നതിനായി 2001 വർഷത്തെ 2011 ആക്കി ഭേദഗതി വരുത്തിയ ജമ്മു കശ്മീർ പുനഃസംഘടനാ നിയമത്തിലെ 62-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പിലെ (ബി) ഉപവാക്യവുമായി സമാനമായ ഒരു വ്യവസ്ഥയും ഇല്ല.

46 അതിനാൽ, ഹർജിക്കാർ ഉന്നയിച്ച ഒരു വാദത്തിലും യാതൊരു കഴമ്പുമില്ല എന്നിരിക്കിലും ഭരണഘടനയുടെ 370-ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (1), (3) എന്നീ ഉപവാക്യങ്ങൾ പ്രകാരം 2019-ൽ നടത്തിയ അധികാരപ്രയോഗം സാധുതയുള്ളതാണെന്ന് വിധിന്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ കണ്ടെത്തലുകൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു എന്ന് ഈ കോടതി വ്യക്തമാക്കുന്നു. മേൽപ്പറഞ്ഞ അധികാരങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുന്നതിന്റെ സാധുത സംബന്ധിച്ച പ്രശ്നം ഈ കോടതിയിൽ തീർപ്പുകൽപ്പിക്കാനിരിക്കുന്ന ഹർജികളുടെ വിഷയമാണ് എന്നതിൽ ഈ കോടതി ബോധവാന്മാരാണ്. അതിനാൽ, ഈ കോടതി സാധുതയുടെ പ്രശ്നം കൈകാര്യം ചെയ്തിട്ടില്ല. ഈ വിധിയിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഒന്നും ഭരണഘടനയുടെ 370-ാം അനുച്ഛേദത്തിലെ (1), (3) എന്നീ ഉപവാക്യങ്ങൾ പ്രകാരം അധികാരങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുന്നതിന് അംഗീകാരം നൽകുന്നതായി കണക്കാക്കില്ല.

47. അതിനാൽ, ചെലവുകളെക്കുറിച്ച് യാതൊരു ഉത്തരവും ഇല്ലാതെ റിട്ട് ഹർജി തള്ളിക്കളയുന്നു.

ബിഭ്രതി ഭൂഷൺ ബോസ് റിട്ട് ഹർജി തള്ളി

(സഹായം: വരുൺ ധോണ്ട്, എൽസിആർഎ)